

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Turški jubilej

Desetletnica turške republike je dogodek, mimo katerega nikdo ne more iti. Tudi vse inozemstvo priznava trda in neovrgljiva dejstva, da je Turčija tu, da je to neka čisto nova državna tvorba, ki si je v mednarodnem življenju izvojevala svoje, lahko rečemo, zavidljivo mesto. Ni treba prepevati slavošpevov, še manj pa se navduševati za vse načine in za vsa sredstva, ki jih je Turčija uporabila, da je uresničila svoj program, ki ga ji je pred 12 leti dal Mustafa Kemal, takrat še črnolasi polkovnik, ko je pozval revolucionarno narodno skupščino, da naj gre na delo »za mir v državi in za mir v svetu«, a potrebno je priznati dejstva, ki so neizbrisljiva in s katerimi edino bo zgodovina računala, dokler bo božja previdnost to dovolila.

»Mir v državi!

Ko so v januarju 1921 Turki v junaškem, da, obupnem poletu pognali Grke iz Male Azije, nato prisilili Italijo, da je izpraznila Adalijo in slednjič zasedli tudi Adano, je bilo ozemlje mlade azijske Turčije svobodno in Kemal je kot narodni junak in neomejeni gospodar nove države začel obnavljati Turčijo.

Najprvo je razrušil vse vezi in vse spomine na staro osmansko cesarstvo. Udarec je sledil udarcu, surovo, brezkompromisno. Kot prva žrtev je padel mohamedanski kalifat. Država se je ločila od verske organizacije in postala je laična, brezbožna. Z begom sultana Vahide-dina je prenehala tudi dinastija Osmanov. Nato je prišla prepoved fesa in ženskega pajčolana, dve reformi, ki sta krvavo zarezali v starodavne turške tradicije in sta mogli uspeti le v revolucionarnem ozračju narodnega navdušenja in z rezakimi, kratkimi, brutalnimi kretnjami. Sledili so šolski zakoni. Z enim sanim mahljajem izginje vse francoske, italijanske, ruske in angleške šole, ki so rabile stoletja, da so se v stari Turčiji zasidrale. Učni jezik mora biti turški, knjige turške, učni načrt turški, učno osebo turško. Turško-arabska pisava se zamenja z latinsko v 24 urah. 29. oktobra 1923 je proglašena republika in so s tem zabrisani še zadnji sledovi cesarstva Osmanov in njegove kulture.

Drugo, kar je Kemal storil, je bila končno-veljavna likvidacija manjšinskih problemov. Svoje dni so razne narodne in verske manjšine dovoljevale velesilam intervencije. Kemal je to odpravil z isto brezusmiljenostjo, kot je potental sledove sultanov. Kurdske manjšine so bile iztrebljene z nožem, armenska manjšina je deloma padla pod handžarji, deloma je »izginila« v puščavi, deloma pa je bila »vrnjena« sovjetski Rusiji v zameno za muslimane v Rusiji. Kar je še ostalo Grkov od smirne tragedije v januarju 1921, jih je poslal enostavno Grčiji v zameno za Turke iz grške Tracije. To preselejevanje narodov, ki je zadelo več stotisočev ljudi, je eden največjih dogodkov moderne zgodovine, ki pa ga je komaj beležila, kakor je popolnoma zamolčala krvavo »rešitev« manjšinskega vprašanja v armenskih in kurdskih gorah ali pa po odpravljenih haremskih obnovljenih in prerajenih turških mogotev. Manjšinsko vprašanje je na ta krvav način utihnilo — za vselej.

Ko je brutalno presekalo z vsemi tradicijami, ko je na edinstven način nacionaliziral Turčijo, očistil turško raso, se je Kemal lotil tudi gospodarske in kulturne obnove svoje države. In v tem pogledu mu nikdo ne bo smel odreči veličine. Vsi gozdovi posekani, vse sadno drevje uničeno, gozdv potov in cest, mosti železnice kupi nerabnega železja in vrhu tega še ljudje, ki jim je bila brezbriznost narodna čednost, takorekoč brez šol, brez inteligence, brez strokovnih izvedencev, s takšnimi postavkami je težko začeti obnovo in doseči kakšne uspehe. Zato so pa uspehi tolikanj bolj vidni in priznanja vredni. V desetih letih je Kemal paša naučil Turke brati in pisati, ko so prej domala vsi bili nepismeni. V desetih letih je razcefrane, umazane, napol divje tolpe, ki so se imenovali vojska, spremenil v disciplinirano armado, ki v ničemer ne zaostaja za evropskimi. V desetih letih je zgradil sredi puščave moderno mesto Ankara, je uravnovesil državne finance, je zgradil 11.000 novih ljudskih šol, zvišal število učencev v ljudskih šolah od 200.000 l. 1923 na 580.000 l. 1933 in v srednjih šolah od 5000 na 31.000, na univerzah pa od 3000 na 5000, dvignil za 40 krat hranilne vloge, zgradil 2.400 kilometrov novih železnic, ustvaril popolnoma novo industrijo svile, volnenih tkanin, sladkorja in usnja, razpredel silajno zdravstveno organizacijo, osušil močvirja s celim omrežjem kanalov, povišal število zdravstvenih zgradb od 5 l. 1923 na 3.480 l. 1932 (državne) in od 73 na 5.708 (občinske), podvožil cestno omrežje, poiskal razne rude in jih začel izkoriščevati in ustvaril iz nič popolnoma novo pridobitno poljedelstvo. V Ankari obstoji kmetijska univerza s štiriimi fakultetami, v podoželju pa 22 srednjih poljedelskih in veterinarskih šol. Država je postavila nebroj »vzor-nih kmetij« in vrši stalno propagando in ponk, ki ga Evropa ne pozna. Država je posodila 221 traktorjev kmetiskim organizacijam, porazdelila 30.000 pušk med kmete, da se branijo škodljive zverinjadi, darovala potrebnim revnim kmetom 3 milijone setvenega žita in nad 100.000 glav živine in pogozdila nad 1 milijon hektarjev zemlje. In tako dalje, in tako dalje.

To so rezultati, pred katerimi je treba sneti klobuk, ker pričajo, da je Kemal paša in z njim turški narod nekaj hotel, resnično hotel in našel tudi v sebi potrebne moralne sile za žrtve, ki so za doseg takšnih uspehov v primeroma kratkem razdobju potrebne.

»Mir po svetu.

Prva briga Kemalove vlade je bila, da se pomiri z vsemi sosedi. Pristregel si je samemu sebi vsake visokoleteče ambicije, se potegnil nazaj na svoje zmanjšano ozemlje in žrtvoval imperialistične polete zares skromni, a edino odlašni želji, da vzpostavi mir na vseh svojih mejah.

Kot prva država, s katero se je Kemal imel priliko pogajati, je bila Rusija, ki je prva stopila ob stran Mlade Turčije in z njo podpisala

V smislu sinajskih
resolucij:

Sestanek dveh kraljev

Danes sta se ob ogromni udeležbi naroda sestala romunski in bolgarski kralj, da se pogovorita o ohranitvi miru na Balkanu

Sofija, 30. okt. AA. Kralj Boris je odpotoval sredi ob 21.35 s svojim spremstvom v Ruščuk, kamor je prispel danes dopoldne ob 9.20. Zvečer s svojimi spremljevalci je odšel iz Sofije predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Nikola Mušanov, ter počakal kralja Borisa na postaji Ivanov, nakar je spremljal kralja v Ruščuk. Tu so sprejeli vladarja in njegovo spremstvo zastopniki pristaniških obla-

Bolgarski kralj Boris

sti in predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter kralja prisrčno pozdravili.

Ob 9.45 se je kralj Boris v spremstvu predsednika vlade Mušanova, bolgarskega pooblaščenega ministra v Bukarešti Robeva in s svojim spremstvom odpeljal na bolgarski jahti »Cerno Mare« proti romunski obali, kjer je medtem že prispela v pristanišče Ramadan pri Gjurjevu romunska kraljeva jahta »Stefan cer mare«. Na romunski kraljevi jahti so bili kralj Karel, predsednik vlade Vajda Vojevod, zunanji minister Titulescu in kraljevo spremstvo. Po izmenjavi pozdravov sta se kralj Boris in kralj Karel izkrcala na romunski obali, kjer so kralju Borisu na čast 21 krat ustrelili iz topov. Predsednik gjurjevske občine je pozdravil kralja Borisa s kratkim nagovorom in mu postregel na srebrnem pladnju s kruhom in soljo. Nato sta kralj Boris in kralj Karel pregledala častno četo romunskih vojakov v pristanišču, medtem je pa zbrano občinstvo burno pozdravljalo.

Nato sta se kralja Karel in Boris vrnila v spremstvu predsednika bolgarske vlade Mušanova, predsednika romunske vlade Vojevoda, romunskega zunanjega ministra Titulesca, bolgarskega pooblaščenega ministra v Bukarešti Robeva, romunskega pooblaščenega ministra v Sofiji Slojke in svojega spremstva na romunsko kraljevo jahto. Tam sta šla oba vladarja na vrhno palubo in ostala tam vse do tle, dokler ni jahta priplula do bolgarske obale v Ruščuku. Ko je jahta vozila v pristanišče, so z bolgarske obale 21 krat ustrelili iz topov na čast romunskemu kralju. Ob 10.25 je kralj Karel stopil z jahte na bolgarska tla. Predsednik občine v Ruščuku inž. Pavlov, mitropolit Mihajlo in zastopniki civilnih in vojaških oblasti so tam sprejeli in pozdravili romunskega kralja, zbrana množica je pa navdušeno vzklikala. Pred-

sednik občine je postregel kralju Karlu s kruhom in soljo na srebrnem pladnju in ga pozdravil s krajšim nagovorom. Nato sta oba kralja pregledala častno četo, ki je stala v pristanišču. Kralj Boris je nato predstavil kralju Karlu prisotne bolgarske osebnosti, nakar sta oba vladarja v svojem spremstvu odšla na romunsko kraljevo jahto, ki je ob zvokih romunske himne odplula proti Nikopolju.

Romunski kralj Karol

Novo nemško pravo

Dr. Frank oznanja kodifikacijo nemškega plemenskega prava

Državni justični komisar, minister dr. Frank, je v četrtek dne 26. oktobra naznanil, da je pričakovati popolne reforme vsega nemškega pravnega življenja. Vsa pravna reforma bo podrejena državnemu justičnemu komisariju. V nedeljo dne 5. novembra se bo v Berlinu vršila prva seja nove ustanovljene akademije za nemško pravo, kateri načeluje dr. Frank. Razpravljali bodo o vprašanju: pravna podlaga političnega ravnanja državne nemške vlade z ozirom na enakopravnost in razorožitev. Po uvodnem govoru bo profesor Bruns z berlinskega vseučilišča, ki je obenem član haaškega razsodišča, imel tozadevno predavanje. O novi reformi je dr. Frank povedal tele misli:

Kazensko pravo

Reforma bo izdelovala več odsekov. En odsek je za reformo kazenskega prava, katero hočejo v štirih do petih mesecih dovršiti. Bistveni temelji novega nemškega državnega prava bi bili: V središču kazenskega prava je varstva potrebna družba, ne pa zločinec. Cilj je varstvo zdravega in sposobnega dela naroda pred propadanjem. V novem kazenskem pravu naj morala in pravo postane istovetna. Splošno nevarni elementi bodo prišli v varnostni zapor, da ne dobe prilike za svoje zločinsko delovanje. Zavarovanje rase naj se doseže s sterilizacijo navadnih zločincev in drugih manj vrednih elementov. Zločini proti državi, proti gospodarstvu, proti pravni varnosti in proti brambi države bodo najstrožje kaznovani. Isto velja za izdajstvo države. Drugi cilj bo ta, da bo novi kazenski zakon zavaroval družbo proti nepravni zastrupljanju. Isti odbor bo obravnaval tudi reformo kazenskega procesa.

Skupnost pranja:

ALBUS terpentinovo milo

prijateljsko pogodbo 16. marca 1921, ko so se evropske velesile še dve leti naprej z njo vskovala. Prijateljstvo z Rusijo je torej postalo osnovna os vse turške zunanje politike, ki jo s srecom odobrava tudi turško ljudstvo. Na pobudo Rusije in z njeno pomočjo je Turčija podpisala mirovno pogodbo z Armenijo, Azerbejdžanom in Georgijo 13. oktobra 1921. Nato je prišel na vrsto Afganistan, za njim Perzija, Irak in Sirija.

Prva balkanska država, s katero se je Turčija pogodbeno spoprijateljila, je bila Bolgarija. Toda največji akt je bil storjen, ko sta Turčija in Grčija sklenili prenehati s stoletnim sovražstvom in ga spremeniti v prijateljstvo, ki je bilo šele pred 14 dnevi v Ankari sklenjeno za dobo 20 let. Grško-turška zveza je čez noč ustvarila nov položaj na evropskem vzhodu.

Tudi Italija se je zgodaj javila v Ankari.

Civilno pravo

Reforma civilnega procesa se bo izvršila v skladu s pravnimi in gospodarskimi potrebami. To nalogo je prevzel drug odbor, ki mu načeluje tajni svetnik, profesor dr. Kisch z monakovske univerze. Civilni proces bodi zadeva pravne in življenjske prakse. Varnost, naglica in avtoriteta sojenja so veliki vidiki, katerim naj služi svoboda zagovornišva, svoboda pravnih izjav prizadetih strank. Istočasno naj se odpravijo brezpotrebne formalnosti.

Državlansko pravo

Tretji odbor se bo pečal z reformo vsega državlanskega prava ter bo imel svoje pododbore. Njegova naloga bo, ugotoviti, kaj je treba spremeniti na lastninskem, družinskem in dednem pravu.

Rusija se bo branila pred Japonci

Pariz, 30. oktobra. AA. Iz moskovskih brzojav, ki komentirajo obisk sovjetskega komisarja za zunanje zadeve g. Litvinova v Ameriki, se jasno vidi, da je sovjetska vlada trdno odločena opustiti sedanje pasivno zunanjo politiko in v bodoče energično braniti tisto, kar Sovjeti imenujejo svoje življenjske interese na Daljnem vzhodu. Po drugi strani se pa iz pisanja ameriških listov vidi, da je USA iz istih razlogov sklenila obnoviti svoje odnošaje s Sovjetsko Rusijo. Ameriška admiraliteta ve, da je ameriška mornarica, ki mora braniti

ameriške interese na dveh oceanih, danes slabša od japonske mornarice in da bi jo, če bi prišlo do vojne, sprlo velike oddaljenosti mornarice od njenih baz mogla doleteti ista usoda, ki je doletela rusko brodogradnjo pri Cusimi. Zato je ameriška vlada najprej sklenila zgraditi nove enote s skupno tonazlo 340.000 ton, nato pa urediti svoje odnošaje s Sovjetsko Rusijo. USA se je za vse to odločila iz strahu pred nevarnostmi, ki groze pred Japonci Filipinom in ameriškemu prestolju na Pacifiku.

Amerika in Japonska sta odkritosrčni

London, 30. okt. b. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« čuje, da sta Amerika in Japonska sporočili vladam interesiranih držav na razorožitveni konferenci, da zaenkrat ne moreta izvršiti nikakršne omejitve v oborožitvi. V pojasnilo svojega sklepa se vlada Združenih držav poziva na že končano in napovedano zvišanje oborožitve na Japonskem. V ameriški noti se nadalje trdi, da se Evropi ni treba vznemirjati zaradi te ameriške odločitve, ker se Združene države ne bodo nikdar več vmešavale v evropske zadeve. Medtem pa pravi »Daily Telegraph«: Sklep ameriške vlade ne tolači v angleških vladnih krogih tako, kakor ga tolači Amerika. Tukaj v Londonu se naglašja, da je pomorska oborožitev Japonske in Anglije v medsebojni zvezi in da bo nadaljnje oboroževanje Japonske imelo za posledico komplikacije s sovjetsko Rusijo, kar bo vplivalo tudi na evropski položaj.

Anglija molči - a dela

London, 30. okt. b. »Daily Herald« objavlja zanimive podatke o stanju, v katerem se nahaja sedaj angleška vojna industrija. V vseh tvornicah orožja se mrlično dela noč in dan. Tovarne so prenatrpane z naročili iz inozemstva, enako pa so dobile velikanska naročila od angleškega vojnega, mornariškega in letalskega ministrstva. Velika organizacija Imperial Chemical Industry, ki odgovarja približno znanemu nemškemu koncernu I. B. Farbenindustrie, po pisanju »Daily Herald« razširja svoje tovarne na Škotskem, kjer se izdeluje eksplozivni material.

Dollfuss o odnosih do Nemčije

Dunaj, 30. oktobra. AA. Kanceler Dollfuss je tuel večerj v Grossmuglu na Nižjem Avstrijskem pred 4000 kmeti govor, v katerem je omenjal novo nemško propagando v Avstriji ter podčrtal veliki uspeh avstrijskega notranjega posojila. Ta uspeh, je dejal, je najlepši in največja odločitev na početje nemških radijskih postaj. Mogoče bo dal uspeh tega posojila tudi Nemčiji nekoliko misliti. Zmerom smo bili pripravljeni, je zaključil Dollfuss, kmeti na pot, ki vodi k obnovi prijateljstva, toda le pod pogojem, da ostane naša čast nedotaknjena. Naša neodvisnost in naša svoboda sta stvari, o katerih je vsaka debata izključena.

Salzburg, 30. okt. b. Tukajšnja policija je odkrila veliko propagandnega materiala, kakor tudi tihotapljenje orožja in eksploziv iz Nemčije v Avstrijo. Na postajo v Salzburgu je bilo namreč poslanih 40 zabojev, ki so bili deklarirani kot sportne potrebščine in so bili naslovljeni na razne naslove v Salzburgu in okolici. Če je policija zaboj odprla, je našla v njih mnogo propagandnega materiala za avstrijske narodne socialiste, med tem materialom pa so se nahajale bombe, razni

K španskim državnim volitvam

Revolucija s križem v roki

«Kölnische Volkszeitung» prinaša v svoji številki z dne 28. oktobra sledeči uvodni članek, ki ga zaradi aktualnosti prinašamo v celoti.

Volivna borba je v polnem teku in se je razvnela z vso erditišjo. Še tri tedne bo divjala in bo brez dvoma vso državo bolj razrila kot katera koli volivna borba iz pretekle dobe. 19. novembra bodo padle kocke za usodepolno, naravno zgodovinsko odločitev bodočnosti Španije. Fronte so jasno potegnjene in so samo posledica dve in pol letnega razvoja in političnih izkušenj. Od tistega usodnega aprila 1931 naprej je po večini marksistična republikanska levica imela priliko, da pokaže svoje vladne sposobnosti. Uspehi vseh njenih poizkusov so nam še preveč dobro znani. Nesrečna španska država stoji danes pred strašnim kupom razvalin. Najboljše, kar je vsebovala sto in sto let stara slavna španska tradicija, je to krščansko konzervativno usmerjenost, je ta levica z nezasišeno doslednostjo poteptala. Dosedanji vladarji Španije so pokazali naravnost virtuozne sposobnosti za razdiranje vsega onega, kar je za obstoj Španije življenjskega pomena, kar se ne da nadomestiti, če Španija hoče ostati Španija.

Razdelitev političnih strank v sedanjih volivnih borbi, sredi katere stojimo, je torej sama po sebi nujna. Nositelji krščanske konzervativne misli so se zbrali v skupni borbeni fronti proti vsem onim, ki nosijo odgovornost za vso protikrščansko marksistično razredanje zadnjih dveh in pol leta. Ta skupnost je zadnje dni dobila tudi vidno zunanjo obliko z ustanovitvijo posebne zveze, ki naj skrbi za enotnost nastopa v volivni borbi. To skupnost je pripravila in takorekoč omogočila tako imenovana »Ceda«, to je delovna zveza vseh desničarskih skupin, ki pa so v organizatoričnem smislu ostale samostojne. V marcu letošnjega leta je bila ta »Ceda« ustanovljena in je takoj postala eden najvažnejših političnih tvorcev v Španiji, saj je znala članstvo že prvi dan obstoja 800.000 članov. »Ceda« se je idejno osnovala na sledečih treh temeljnih stebrih:

1. Potreba, da se z vso odločnostjo in z vsemi žrtvami branijo osnovna načela krščanske kulture.
2. Potreba, da se ustava španske države spremeni tako, da bo v skladu s temi načeli.
3. V političnem delovanju se sprejmejo kot smernice navodila, ki jih je španski episkopat slovesno dal španskim katoličanom v pastirskem pismu decembra 1931, in v katerih se papeževe enciklike sprejemajo kot merodajne za gospodarsko in socialno politiko.

S tem programom je otvorila »Ceda« pod ognjevitim vodstvom največjega sodobnega katoliškega politika Gila Roblesa. Razmah je tako viharjen, da v marsičem spominja na prva leta nemškega narodnega socializma ali italijanskega fašizma, tako udarno vpliva na ljudske mase, ki se kar usipajo v vrste novega pokreta. Katoličani so pripravljeni, da izvedejo novo v globine segajočo revolucijo, oni hočejo vdihniti novega duha vsej družbi, oni hočejo izvesti v Španiji revolucijo s križem v roki...

Gil Robles je nedavno na velikemskem tabo-ru, ki ga je priredila »Ceda« kot otvoritveno manifestacijo volivne borbe in na katerem so deset-tisočere množice vzklikale Gil Roblesu kot bodo-čemu predsedniku španske vlade, izjavil sledeče:

Slavnostni dnevi v Ankari

Ankara, 30. oktobra. AA. Anatsolska agencija poroča: Od velikih državnih poslopj, pa vse do najskromnejših hiš je v zastavah. Po ulicah se zmerom drve velike množice ljudi in pojo narodno himno.

Snoči se je vršila imponantna bakljada, ki je z oddelki skavtov na čelu hodila po vseh glavnih ulicah mesta. Točno ob 20.30, natanko na uro 10 let po sprejetju zakona v parlamentu, da se proglasi republika, se je začelo streljanje iz topov. Ustrelili so 101 topovskih strel. Po radiju so razglašali podatke o uspehih, ki jih je Turčija dosegla v zadnjih 10 letih. Ker so bili veliki svoeniki postavljeni na vseh večjih križiščih in trgih, je lahko vse prebi-ralstvo poslušalo ta poročila.

Berlin, 30. oktobra. AA. Nemški zunanji minister v. Neurath bo obiskal turško vlado prihodnjo pomlad.

Izgredi v Palestini

Jeruzalem, 30. oktobra. c. Snoči pozno zve-čer je prišlo zopet do zelo hudih spopadov med Arabci in angleško policijo. Službeno se javlja, da je pri teh spopadih bilo ubitih 30 oseb, ranjenih pa 65, od teh pa 10 tako hudo, da je ranjenih z njihovo smrtjo. Danes se uradno javlja, da so Arabci pri teh spopadih metali tudi bombe. Poskušali so predreti policijski kordon, da bi prišli v židovsko četrt. Pri tem so jih vodile ženske. Angleške oblasti se zelo resno branijo. Vsi za vojno sposobni Angleži so po-zvani, da se prijavijo v vojne formacije. An-gleške oblasti so v Port Saidu ustavile poljski parnik, ki je bil na potu v Palestino z nem-škimi židovskimi begunci.

Avstrijska policija je odkrila ogromne množine orožja

eksploziv in orožje. Policija je takoj prišla vse osebe, na katere so bili naslovljeni zaboji. Neka-teri aretirani narodni socialisti so izjavili, da so hoteli narodni socialisti v Nemčiji dne 9. novem-bra, na dan obletnice Hitlerjevega prevrata v Münchnu, prirediti demonstracije.

Starhemberg pravi

Pariz, 30. oktobra. c. »Paris Soir« objavlja razgovor s knezom Starhemborgom, kateri je izjavil, »da strani Helmswehr za tem, da fašizira Avstrijo. Avstrijski fašizem pa nikakor ni enak italijanskemu.« Starhemberg ne ve-ruje, da bi se kak režim v Avstriji mogel opi-rati samo na bajonete, temveč je potrebno, da duhovno pridobi tudi narod. Smatra, da je v prvi vrsti potreben sporazum s sosednimi drža-vami, posebno na gospodarskem polju, ker sta avstro-ogrska monarhija ni služila samo in-teresom dinastije, temveč je bila tudi gospo-darski blok, katerega tudi danes ni mogoče predreti.

»Mi smo v parlamentu vlado napadali vsak dan, vsako uro in vsako minuto brez odmora in brez prestanka. Mi smo razgalili brez usmiljenja vse njene napake. Mi smo jo napadali istočasno od vseh strani. Čeravno nas vlada v parlamentu ni marala poslušati, smo kljub temu dobro vedeli, da povzročajo naše besede med masami španskega ljudstva ogromen odmev. Šli smo tudi med narod, da zavzamemo najprvo njega in zato smo se odlo-čili za promagando brez miru in počitka. Po vsej Španiji hodijo sedaj naši duhovni osvobodilci, ki kljubujejo vsaki sili. Španski katoličani, življenjska potreba je bila, da smo se odločili, da Španijo znova zavzamemo.«

Gil Robles je napovedal tudi, da je končni cilj njegove borbe popolna izvedba načela totalne po-litike pod geslom: »Por Dios y por la Patria« (za Boga in za domovino). »Mi moramo Španiji dati novo edinstvo, novega duha in novo totalno po-litiko. To, kar nas v tem stremljenju duži, so slave-ne krščanske tradicije naše domovine.« V svojem nadaljnjem govoru je zahteval, da se naj ustvari in prvi vrsti močan protimarksistični blok, ker marksizem je tisti, ki mora biti najprej prema-gan. V tem boju mora pomagati vse, kar je proti materijalizmu in proti zmotam, ki jih je marksizem trosil.

»Naš rod mora izvršiti veliko poslanstvo! Naš rod mora ustvariti novega duha, novo državo in nov narod. Iz Španije moramo napraviti velik na-rod, izpeljati moramo politiko socialne pravičnosti, ki ji bodo podvrženi vsi brez izjeme, katerikoli plasti pripadajo. Mi moramo poiskati duhovno edinstvo, ki je prava narodna edinstvo Španije. Mi moramo svojo domovino spraviti v sklad z veli-kimi duhovnimi pokreti, ki so vzplapolali po vsem svetu, mi moramo ustvariti močno državo, ki bo osebno svobodno sicer spoštovala, a jo spravila tu-di v sklad s splošnimi potrebami državnega ob-čestva. Mi moramo priti do popolnoma nove drža-ve in zato moramo biti pripravljeni na velike žrtve. Mi potrebujemo moč, ne samo del moči, ampak vso moč in jo tudi zahtevamo. To je naš cilj in zaradi tega se ne bomo obehali na zaste-re oblike. Demokracija za nas ni končni cilj, ampak samo sredstvo, da mi to državo ustvarimo. Ko bodo časi dozoreli, se bo moral parlament tej novi državi podvreči, ali pa ga bomo enostavno odstranili.«

To je vizija bodoče Španije, ki počasi vstaja pod jeklenim vodstvom Gil Roblesa in vseh silnih tvornih sil, ki za njim stojijo. Ta slika je neko-liko podobna fašistični državni obliki, vendar to ni fašizem Mussolinijevega štila, niti ga ne mo-remo imenovati španski fašizem, ampak neke vrste katoliški fašizem, ki odgovarja versko enotni državi, kot je Španija s svojimi starodavnimi ka-toliškimi tradicijami. To je fašizem, za katerega so bile položene idejne osnove že pred 80 leti, ko je katoliški filozof in državnik Donoso Cortés pri-bližno isto govoril, kot govori danes Gil Robles.

Madrid, 30. oktobra. c. Tu se je osnovala nova fašistična stranka, kateri stoji na čelu eden izmed sinov bivšega diktatorja Primo de Rivero. Njegov načrt je, ustanoviti fašistično državo. Izjavil se je proti vsakršni pokrajinski tendenci in zahteval ukinjenje katalonske av-tonomne republike.

Sneg, viharji, zima...

Pariz, 30. okt. c. Ko se je davi zdanilo, je bil Pariz v polni zimski obleki. Temperatura je naglo padla in je zavladal popolnoma zimski dan. Iz mnogih, posebno iz jugozapadne in severovzhodne Francije, prihajajo poročila o silnih viharjih in snegu. V Rokavskem prelivu vlada huda zima, tako da vršijo promet samo največji parniki. Iz mnogih delov Francije se javlja, da je zapadlo to-liko snega, da je ustavljen promet na cestah, že-lezniški vlaki pa imajo silne zamude. Vihar je podrl mnogo dreves s koreninami in prevrgel dro-gove električnih naprav, tako da so mnogi kraji brez električne razsvetljave. Na nekaterih krajih je zapadlo več kot pol metra snega. Več dni bo tra-jalo, da se popravi brozjavni in telefonski vodi. V južni Franciji pa je silno deževje, tako da pre-tjo nove povodnji. Gospodarska škoda je zelo velika.

Bern, 30. okt. c. V Alpah že trideset ur ne-prestano sneži. Sneg je zapadel že tudi v višinah izpod 1000 metrov. Tudi v okolici Zeneve je sne-žilo. Visoka snežna odeja je v Savoiji in Juri.

Dunaj, 30. okt. c. Temperatura je na Dunaju naglo padla, in sicer od večeršnjih 17 stopinj na 2 stopinji. V gorovju sneži.

Dunajska vremenska napoved: Od časa do časa močno oblačno. Zopet krajne padavine. Tempe-ratura se ne bo znatno izpremenila.

Dunaj, 30. oktobra. AA. Napoved za 31. t. m.: Deloma hudo oblačno, padavine, temperatura bo zrasla.

Zagrebaška vremenska napoved: Oblačno, zelo spremenljivo, nestalno in zmerno toplo vreme.

Dan varčevanja

Vsako leto se praznuje zadnjega oktobra po vsem svetu praznik varčevanja, na ta dan se vrši najpomembnejša propaganda z najrazličnejšimi sredstvi za povečanje varčevanja. Tudi pri nas smo se vsako leto spomnili dneva varčevanja in se ga spominjamo tudi danes, čeprav razmere na splošno niso naklonjene preveč varčevanju.

Kriza je še vedno huda in marsikdo ne misli na prihranke, saj živi komaj iz rok v usta, na drugi strani pa se še vedno lahko tudi v tej naj-hujši depresiji varčuje.

Za ugoden razvoj varčevanja pa je potrebno, da so izpolnjeni nekateri predpogoji, brez katerih bo vsa propaganda za varčevanje ostala brez večjih uspehov. Na eni strani je treba skrbeti za to, da ljudje ne bodo imeli strahu pred padcem valut. Stalnost denarja, v katerem vlagatelji nalagajo svoje prihranke, mora biti popolnoma zagotovljena. Na drugi strani pa priteka privarčevani denar v denarne zavode. Kljub vsem naporom pa tu še nismo prišli iz krize in treba bo postaviti naše denarstvo na nove temelje, ki bodo dajali vlagateljem največjo varnost za njih vloge. Vlagatelji se morajo zavedati, da njih prihrankom ne preti z nobene strani nevarnost in posledice tega ne bodo izostale. Dvignilo se bo splošno zaupanje in obnovil se bo kreditni sistem, na katerem je slo-nelo in sloni naše gospodarstvo, pa tudi narodno blagostanje in sreča civiliziranega sveta.

Danes je mogoče bolj čas za tako propagando, ki bo ustvarila ugodne predpogoje za varčevanje.

Muslimani proti - mešanim zakonom

Banjaluka, 30. oktobra. c. Tukajšnja mu-slimanska verska skupnost je sprejela zelo za-nimiv sklep, ki ga muslimanski svet odobrava. Na zadnji seji so namreč sklenili, da se v no-beno versko službo ne bodo sprejeli oni mu-slimani, ki živijo v mešanih zakonih z drugo-vercem. Ta sklep je bil sprejet potem, ko so soglasno ugotovili, da so mešani zakoni mu-slimanov takratna muslimanske družbe in da je treba to enkrat za vselej odpraviti.

Volitve o delavsko zbornico

Belgrad, 30. oktobra. m. Volitve v Delavsko zbornico so potekle precej živahno, vendar pa v miru in redu. Zmagal je socialistični kandidat Bogdan Krekič. Narodno-socialistična lista gosp. Petkovića je ostala v manjšini. Krekič je dobil v Belgradu 5609 glasov, medtem ko Petkovič samo 507 glasov. Krekič je dobil večino tudi v Valjevu, Prilepu, Leskovcu, Obiličevu, Paračinu, Vranju, Nišu, Velešu, Loznici, Milancu, Kosovski Mitrovici, Zaječaru, Smederevu, Kruševcu, v Užicah, na Cu-karici in drugje. V Skoplju je glasovalo za Kre-kiča 2843 oseb, za Petkovića pa samo 44.

Sarajevo, 30. okt. m. Večerašnje volitve v De-lavsko zbornico so potekle v najlepšem redu. Za-nimanje za volitve je bilo precej živahno. V Sa-rajevu je bil izvoljen na listi svobodnih delavskih sindikatov Peter Nedić z 2350 glasovi, kandidat narodnih socialistov je dobil samo 150 glasov.

Devize za potnike

Belgrad, 30. oktobra. AA. Finančni minister je odredil, da se prvi odstavek čl. 4 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami takole izpremeni:

Pooblaščenke banke smejo prodajati na podlagi vidiranih potnih listov našim državljanom in tu-jcem, ki stalno žive pri nas, tuja plačilna sredstva do 3000 Din, če je izdan vizum za potovanje v Albanijo, Avstrijo, Bolgarijo, Grčijo, Italijo, Ma-djarsko in Romunijo; do 5000 Din pa, če je vizum izdan za potovanje v ostale države, ne glede na to, ali gre za potovanje samo v eno ali več držav. — (Iz oddelka državnega računovodstva finanč-nega ministrstva.)

Podgorica, 30. okt. m. V severni Albaniji in Črni gori je bila te dni radi velikih nalivov ve-lika poplava, ki je napravila precej škode.

Utrinki

ZNIZAJTE NAJPRVO TAKE PLACE!

Časopis »America«, ki ga izdajajo jezuiti, se odklikuje s pogumom, ko na socialnem polju zahteva socialnega duha! Vedno znova zahteva, naj se pa-peževa načela uveljavijo tudi v gospodarstvu in državi. V zadnji številki poroča, da je državni go-spodarski urad (Reconstruction Finance Corpora-tion) icedal odločbo, da noben predsednik kake za-varovalnice, ki je od države dobila podporo, v bo-doče ne sme imeti več kot 17.500 dolarjev plače na leto, noben predsednik od države podpirane želez-niške družbe ne več kot 25.000 dolarjev. Tudi to je še vedno velika vsota, a »America« ugotavlja, da bo s to odredbo prizadetih le malo družb; vendar je tudi to treba pozdraviti. Medtem ko so pre-jemke delavcev in nameščencev strahotno znižali, predsedniki sebi niso storili sile. Škoda, da je jeklar-na Belleham Steel Corporation ne spada med priza-dete družbe, ker njen predsednik je v zadnjih šestih letih vzel 7 in 7 milijonov dolarjev plače! Predsednik (generalni direktor) železniške družbe Pennsylvania Railroad Company, ki pač spada pod omenjeno odredbo, je vzel do sedaj po 109.000 do-larjev na leto. Letni dohodki predsednika Metro-politan Life Insurance Company so od 175.000 do-larjev l. 1929. zrastle l. 1933 — torej v najhujši krizi — na 200.000 dolarjev!

KLIC SLOVENSKE MLADINI

»Koroški Slovenec« je za praznik Kristusa Kra-lja mladini napisal lep članek, v katerem pravi: »Mladini vseh narodov je ta dan njen praznik. Ko-der živijo in se gibljejo vrste mladih, jim je v tem prazniku simbol njihove mladosti. Mladina naša! Praznuj ga tudi ti! Ne s pompom in slavljem, le s tiho iskreno molitvijo za svoj narod in zase. Pra-znuj ga, da nam poslanec, kar nam naj bi bilo! Da nam vrne svetega navedenja za vse dobro in blago, da rasteš sama v angela luči in sprave ter sprostiš vse svoje duhovne in duševne sile in zgradiš nor, lepši dom! Toliko je med nami za-grenjenosti, nezaupanja, nesloge, užaljenosti, pilit-rosti. Še vedno se košati na naši vasi razprti, v naših dušah pa je mrak. Sebični in ozkosrčni se trgamo iz vsakih družin, v temnih nočeh vpijemo po toplih in mehkih rokah in težimo po idealizmu in optimizmu, po nesebičnem narodnem življenju. V jasnih jutrih se nam kaže duha in duhovnih vrednot, sloge in ljubezni, poezije in pesmi... Da nam sama vsa solnčna in mlada, prineseš solnca in mladosti. Za to, mladina, prosí na svoj praznik!«

kot za propagando varčevanja samega. Povrniti se mora atmosfera zaupanja na vsem svetu, kot je bila pred krizo. Danes pa v svetovnem gospodarstvu in politiki ni znakov, da bi se to zaupanje dalo kratkoma n. pr. z dekreti vzpostaviti. Le vse preveč je svet grešil, da bi se napake dale hitro odpraviti. Zato bo treba še več let vztraj-nega, nesebičnega in podrobnega dela. Svet je vedno vkljub znakom, ki kažejo na izboljšanje na gospodarskem polju, pod vtisom krize, ki povzroča še vedno eksperimente, ki naj krizo odpravijo, pa samo zadržujejo normalno sanacijo gospodarstva. Tudi v svetovni politiki je danes nebroj razlogov, ki delajo vse nesigurno, pa tudi gospodarske od-nošaje. Saj vidimo, kako doživljajo neuspehe pri-zadevanja za razorožitev, ki naj bi stvorila pod-lago za mir med narodi. V zunanje-trgovinski po-litiki tudi še vedno prevladujejo ukrepi, ki so diktirani po političnih razlogih, pa vodijo v gospo-darsko vojno, ki ne prinaša nobenega haska niti premagancu niti zmagovalcu. Živimo v časih go-spodarskih vojn, ki delajo trgovske in druge go-spodarske odnošaje nesigurne in s tem vzdržujejo atmosfero nezaupanja, ki jo skušamo na drugi strani poboljšati z najrazličnejšimi ukrepi.

Toda brez optimizma ni zmage, ni izboljšanja, ni napredka. Čimbolj razvrane so danes gospodar-ske razmere po vsem svetu, tem bolj zmaguje uvi-devnost, da je treba iziti iz teh razmer in zažeti novo delo, ki naj postavi vse naše gospodarstvo in socialno življenje na nove, boljše temelje.

»Pop iz Iriga« ali polemika srbskih zadrugarjev

Belgrad, 30. okt. m. Huda polemika, ki se je razvila med glavnim tajnikom srbske poljedelske zadruge Djordjevićem in narodnim poslancem Avramovićem, je prišla danes pred tukajšnje okr.sodišče. Narodni poslanec Avramović je namreč tožil generalnega tajnika Djordjevića radi članka, ki ga je slednji objavil v belgrajski »Pravdi« pod naslovom »Pop iz Iriga«, česar da ga je Djordjević v tem članku oklevetal. Djordjević se je pred so-diščem branil, češ da narodnega poslanca Avra-movića vsi tako imenujejo v njegovem okraju. Djordjević je nadalje pobijal mnenje narodnega poslanca Avramovića, da bi se bil on nahajal po zaključnem kongresu Zveze zemljedelskih zadrug na sestanku v hotelu »London«, kjer da je bila razvita zelena in rdeča zastava. Djordjević trdi, da se je nahajal onega večera na predstavi v gla-dališču in da se potemtaka ni mogel udeležiti večerje in sestanka v hotelu »London«. Nadalje izjavlja Djordjević, da ga je narodni poslanec Avramović opredelil kot anacionalnega in stran-kskega človeka, kar pa po izjavi Djordjevića ni res. Nato so govorili zagovorniki ter se je razpra-va prelizila. Na prihodnji razpravi se bo razprava-ljalo tudi o izjavi narodnega poslanca Avramovi-ča radi »anacionalnosti« generalnega tajnika srbs-ke zemljedelske zadruge Djordjevića.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. oktobra. m. Na višji pedagoški šoli v Belgradu so diplomirali za meščansko-šolske učitelje in učiteljice: Poljanec Stanislava, Iglar Franjo, Črnigov Vera, Kos Joško z odličnim uspe-hom, Šušteršič Julijana, Kolbezen-Masten Antonija in Haberman Franjo. Vsi diplomirani slušatelji so razmešeni po raznih meščanskih šolah v naši državi.

Belgrad, 30. oktobra. m. V tehnični oddelek okrajnega načelstva v Novo mesto je premeščen višji tehnični pristav Josip Vedenik, dosedaj v Gospiču.

Belgrad, 30. oktobra. AA. Na podlagi sklepa Poštne hranilnice ostane mesečni obrok za obvez-nico vojne škode od 1. do 15. nov. t. l. neizpreme-njen 22 Din. Kupci, ki se bodo v tem času javili, bodo plačevali po 22 Din 12 mesecev. Tudi ostali pogoji za nakup obveznic na obroke so neizpre-menjeni.

Belgrad, 30. oktobra. m. V teku 3 mesecev se bo sklenil prijateljski pakt med Grčijo in Ro-munijo.

DENUNCIANTE INTERNIRAJO

»Kölnische Volkszeitung« poroča iz Essena: »Polijski predsednostv sporoda: V zadnjem času so nekateri iz prozornih vzrokov večkrat obdolžili svoje rojake, s katerimi so bili kakorkoli sprti, češ, da rovarijo proti državi. Policijska preiskava je ugotovila, da so take obdolžitve brez vsake ute-meljivosti... V bodoče bodo taki denuncijanti po-slani v koncentracijsko taborišče.«

SEBICNI NARODNI PONOS

Angleški državni tajnik za dominijone Tho-mas je v svojem govoru, katerega je oddajal ra-dio, obidno z ozirom na dogodka v Nemčiji, dejal: »Res ni gol slučaj, da demokratska državna oblika, ko po vsem svetu propada, prav v britski državi nikdar ni bila tako globoko zasidrana ko danes. Diktature morajo kajpada paziti na dogodka v no-tranosti. Narod, ki se je odrekel svoji svobodi, je treba pripraviti v nekako omolitosti, da se ne bo upiral. In najboljše omamilo, s katerim je mogoče to doseči, pa je močna doza sebičnega narodnega ponosa.«

DRUZINA IN MLADINA

Dunajski nadškof kardinal dr. Teodor Inn-tzer je na zborovanju dunajske duhovščine go-voril o norih dušnopastirskih polih ter med dru-gim povedal: »Naše najbližje naloge naj veljajo pred vsem družinam, materam in mladini. Če je verska obitina (župnija) celica v velikem telesu Cerkev, ki je od njenega zdravega življenja od-visno življenje Cerkev, velja to tudi za razmerje družine do župnije. Poleg Cerkev edina družba božjega izvora je krščanska družina, celica župnijs-ke družbe. Na polju družinskega in zakonskega dušnega pastirstva je toliko vprašanj o zakonu in družini, katere je treba reševati... Naredenje mladine, katero je pokazala na katoliškem shodu, naj ne ostane neizrabljeno. V vsaki župniji naj se ustanove družbe župne mladine. Mladinski dušni pastirji naj te družbe podpirajo ter vnelo sodelu-jejo v katoliških mladinskih zvezh. Mladinske dru-štvene centre naj bodo nekeke pomožne dušno pastirske postaje. Ko poudarjajo potrebo svetosti in odločnosti v vodstvu mladine, naj dušni pastirji ne pozabijo verske poglobitve, ampak jo negovati v liturgijskih krožkih, svetopisemskih večerih in nagovorih.«

Maribor proslavlja 1900 letnico

Odrešenja Procesija, hkrane Maribor zlepa ni videl — Veličastna udeležba mladine

Maribor, 30. oktobra.

Pomenljive so bile slovesnosti v proslavo Kristusa Kralja in 1900 letnice odrešenja po mariborskih cerkvah. Poročilo je prinesel današnji Ponedeljski Slovenec. Višek slovesnosti v čast in slavo Kristusa Kralja pa je bila nedeljska popoldanska procesija, v kateri se je razporedilo vzdolž Stolne ulice, Glavnega trga, Tattenbachove ulice, Frančiškanske ulice, Aleksandrove ceste, Slovenske ulice, Gosposke ulice. Ulice X. oktobra do osem tisoč vernikov, med katerimi je bilo nad polovico moških, zlasti veliko je bilo fantovske mladine, nad polovico pa ženskih. Tako imponentna procesija Maribor še ni zlepa videl. Žal, da se radi vetrovne vremena niso mogle prižgati sveče, kar bi v somraku še povečalo vtis nepozabne verske prireditve. Po izvršenih popoldanskih cerkvenih slovesnostih v mariborskih farnih cerkvah in v cerkvi sv. Jožefa v Studencih, so prihajale procesije v krasnem zastopstvu vernikov iz posameznih mariborskih fara in od Sv. Jožefa proti Stolnemu trgu, odkoder se je ob petih popoldne začela pomikati procesija po imenovanih ulicah. Na čelu procesije so šli za križem studenjski verniki z oo. kapucini. Sledili so magdalenski farani s svojimi dušnimi pastirji, priključili so se verniki iz stolne in mestne župnije. V obilnem številu fantovska in dekliška srednješolska mladina, potem zavod šolskih sester, bogoslovci, duhovščina, kanoniki, pod baldahinom prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Jožef Tomažič z Najsvetejšim, ki so mu množice ob ulicah izkazovale čestitke s poklekanjem. Za baldahinom so bili predstavniki oblasti, zastopniki obeh okrajnih glavar-tev, major Pavlič kot zastopnik vojaške oblasti ter magistratni direktor Rodošek kot predstavnik mariborske mestne občine. V nepreglednih in pestrih skupinah so sledili potem farani pred-

mestne župnije Matere Milosti, njim na čelu ljubka skupina Klaric in Križarjev z mičnimi zastavicami, potem katoliška prosvetna društva z zastavami, Apostolstvo mož in druge cerkvene moške in ženske organizacije. V skupini frančiškanske fare z oo. frančiškani na čelu je svirala godba »Danice«.

V gozdu bander, praporov in zastavice, ob spevu nabožnih pesmi in molitev je v somraku stopala ta nepregledna množica zavednih katoličanov po mariborskih ulicah, da izkaže čast in slavo Kristusu Kralju. Studenci so se že razgrnili na Slomškovo trg, ko so zadnje vrste frančiškanskih faranov zapuščale Slomškovo trg vzdolž Stolne ulice. Polagoma se je začel Slomškovo trg od dotoku vernih množic iz veličastnega sprevoda polniti. Ko so bili na trgu med poslopjem policijskega predstojništva, stolnega župnišča, škofijske palače in stolnega kapitlja zbrani vsi udeleženci in razen tega drugi verniki, je bil ves prostor čisto zaseden. Na zunanji strani stolnične Križeve kapele nasproti vходу v škofijsko palačo, je bil postavljen oltar, v ozadju ogromen križ. Po ugodnih molitvah je sledila zahvalnica Te Deum laudamus ob mogočnem zvonjenju vseh zvonov in sviranju godbe. Veličastna pobožnost v čast in proslavo Kristusa Kralja in 1900 letnice odrešenja se je zaključila z blagoslovom in prelepo pesmijo »Povsod Boga«, ki jo je ob spremljavi godbe »Danice«, sodelovanju združenih cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom stolnega kapelnika Janeza E. Gašperiča odpevala množica na Slomškovem trgu. Tema je razhajala množice vračajo se na svoje domove v čisti zavesti in pričanju, da je Maribor kar najslavesnejše in najdostojnejše proslavljal praznik Kristusa Kralja in 1900 letnico Odrešenja človeškega rodu po Križanem Izveličarju.

Bodi kjerkoli Ki-Ki povsodi

Zborovanje lekarnarjev

Ljubljana, 30. oktobra.

Ob znatni udeležbi lekarnarjev in lekarnarskih sodelavcev, magistrstov farmacije iz vse države je bil danes dopoldne v veliki kazinski dvorani kongres Lekarnarske zbornice za Jugoslavijo.

Kongres je ob 9 otvoril predsednik Lekarnarske zbornice za kraljevino Jugoslavijo g. mr. Slavko Zimmermann iz Zagreba. Z uvodnimi besedami je omenil Nj. Vel. kralja, za katerega je predlagal vdanostno brzojavko, ki je bila z aplavzom sprejeta. Sprejeti sta bili tudi pozdravni brzojavki ministru za soc. politiko in narod. zdravje ter banu dravske banovine. Spominjal se je nato v teku leta umrlih članov, 14 po številu. (Med temi ni nobenega Slovenca.) Zlasti se je tople spomnil pokojnega predsednika zbornice Dušana Jankoviča, ki si je pridobil velike zasluge za stan, zlasti za lekarnarsko zakonodajo.

Nato je pozdravil javne predstavnike, zastopnika ministra načelnika kemično-lekarnarskega oddelka dr. Kalodjere, podbana dr. Pirkmajerja, zastopnika mestne občine in župana dr. Fuxa, načelnika dr. Majerja, predsednika zdravniške zbornice dr. Rusa, svetovno znanega učenjaka farmakognostike dr. Vrgočja iz Zagreba, predsednika zdrav. društva dr. Meršola in dr. Dolšaka, ban. referenta za lekarništvo. Kratko so nato pozdravili zborovanje dr. M. Rus, dr. Meršol, dr. Kalodjere, podban dr. Pirkmajer in dr. Fux.

Na dnevnem redu je bilo nato poročilo upravnega odbora, ki je bilo že natiskano v strokovnem glasilu in se zato ni čitalo. Poročilo je sledila

velika in obsežna razprava

ki so jo sprožili mladi člani, to je lekarnarski sodelavci, ki so organizirani v »Savezu apotekarskih sadnikarjev«. Tajnik te zveze dr. Depeder je v dolgem govoru kritiziral delo lekarnarske zbornice. Očital je upravi, da dela proti zvezi in da so odnosi med obema korporacijama nezdravi, meso da bi zbornica posredovala v odnosih med lastniki in njihovimi sodelavci. Zveza lekarnarskih sodelavcev deluje za prosep vsega stanu, vendar pa so njeni funkcionarji preganjani in ne dobe služb ter si morajo pomagati s tem, da sami odpirajo drogerije, nakar pa jim tisti, ki jih ne marajo v službo, očitajo neloyalno konkurenco. Zveza je predlagala ministrstvu, naj izvede kontrolo nad delom vseh lekarn, ker se dogaja, da lekarnarji nastavlajo za magistrska dela nevalificirane moči, zbornica pa je to inspekcijo odklonila.

Predsednik je odklanjal očitke o nedelavnosti odbora. Trajkovič iz Beograda je nato grajal razne magistre, ki so v javnih službah. V njih vidi voditelje afronta proti lastnikom lekarn.

Predsednik zveze sodelavcev Nikola Kekič je nato izjavil, da morejo le uradniki-magistri voditi zvezo, ker so pač edini neodvisni od lastnikov. Navajal je, kakšno razmerje je po drugih državah med lastniki in nastavljenimi farmacevti, kjer je povsod boljše. Očital je nato upravi, da ni pokazala nobene aktivnosti, pokaže jo le tedaj, kadar se bližajo volitve (ki bodo prihodnje leto).

Proti kompaktni opoziciji mladih sta nastopila nato dva brezposelna magistra iz Beograda, češ, da ruši ugled stanu ter sta se pohvalno izražala o delu zbornice. Napovedala sta ustanovitev novega »Združenja apotekarskih sadnikarjev«.

Berkeš iz Zagreba je prav tako ostro grajal delo uprave. O omenjenih dveh Belgradcih pa je sedaj sodelavcem ni bilo nič znanega. Zavarjal je stremenje zveze, da se uvedejo svobodne lekarne ter se opusti sedanji sistem koncesioniranja. To stremenje je zveza uvedla zaradi velike brezposelnosti v stanu. Če bi se zbornica sama trudila za konsolidacijo v lekarnarski stroki, potem mladim ne bi bilo treba ustanavljati novih lekarn. Govoril je tudi o roku za odpustanje sodelavcev, ki ga sedaj sploh ni.

Poročilo je s kritične strani analiziral Mirkovič iz Novega Sada. Ljubljani Asenovič iz Skopja pa je izjavil v imenu lekarnarjev vardarske banovine, da poročilo uprave sprejemajo.

Blagajnik zveze sodelavcev Matkovič iz Zagreba je kritiziral bilanco s tehničnega stališča. Ko je omenjal velike zasluge lekarnarske zadruge, ki je dosedaj že mnogim mladim farmacevtom pomagala do samostojnosti, mu je predsednik odvzel besedo, češ, da to ne spada k dnevnemu redu.

Dekan Martin Medved na zadnji poti

Laporje, 30. oktobra.

Položili smo k večnemu počitku telesne ostanke našega dobrotnika, g. dekana Martina Medveda, v soboto 28. oktobra. Ganljivo slovo mu je zapel domači pevski zbor pred hišo njegovega zemljskega bivanja in pred domom njegovega večnega počivanja. Zbor 29 gospodov duhovnikov ga je po novem slovenskem obredniku priporočal božjemu usmiljenju in hvaležnemu spominu, njegov šolski tovariš msgr. prof. Vreže iz Maribora pa je ob asistenci upok. g. župnika Ogrizeka in dekana Sagaja iz Hoč opravil zanj pogrebno sv. mašo in vse druge obrede ter nam je za žalostno slovo v milo tolažbo in hvaležen spomin v pretresljivi besedi razkazoval njegovo vseskozi vzorno življenje in neumorno delovanje, saj si je posebno s skoraj novo našo župnijsko cerkvijo, tukaj ustanovljeno Posojilnico in fantovski in dekliški Marijino družbo ter z mnogim drugim postavil neminljiv spomenik. Ob odprtem grobu se je z vznešeno besedo od svojega blagopokojnega prednika v Braslovčah poslovil njegov naslednik v imenu vse župnije in še posebe v imenu svojih 22 tamonjnih spremljevalcev, omenjajoč njegove velike zasluge za prenovljeno Marijino cerkev, novi prosvetni dom in nove zvonove. Domači g. dekan Ozimič pa je hvalil njegove zasluge za duhovno preroditev in blagostansko pokreplev laporske župnije ter opominjal, naj mu vsi ohranijo hvaležen spomin v molitvah in posnemanju njegovih vrtil in še posebe njegove jednake značajnosti in neumorne delavnosti. Počivaj v miru blagi mož, kakor je malo takih, in uživaj veselo večnega bivanja pri Bogu!

† Matija Dokler

Višnja vas pri Novi cerkvi, 29. oktobra.

Dne 26. oktobra 1933 ob 1 zjutraj je, kakor je »Slovenec« **že poročal, neusmiljena smrt nenadoma pobrala enega naših najpogumnejših borilcev krščanske ideje, gospoda Matijo Doklerja, vpokojenega orožniškega stražmojstra in posestnika v Višnji gori št. 21. Pred kratkim je dovršil svoje dvainpetdeseto leto. Vse življenje se je boril s trdovratno sušico, dokler ji ni sedaj kot osmi svojih bratov in sester tudi podlegel. Zapuščal vdovo in petero nepreskrbljenih otrok in brata vpokojenega ravnatelja državnega učiteljskega v Ljubljani, slovlega izvedenca v klasičnih jezikih g. Antona Doklerja.**

Umrli Matija Dokler je v svojem življenju mnogo in neumorno deloval v javnosti. Bil je član in večletni načelnik krajnega šolskega odbora v Novi cerkvi, član istega tudi v Vojniku. Kot tak se je potoval vedno za odgojo otrok po strogo krščanskih načelih. Povsod pa ga so cenili kot velikega prijatelja krščanske šole in izobrazbe. Sodeloval je pri Hranilnici in posojilnici v Novi cerkvi, bil duša cerkvenokonkurenčnega odbora, kateremu je bil vedno tajnik. Bil je med najbolj navdušenimi sodelavci za nove zvonove, za popravilo cerkve. Bil je večletni tajnik občine Višnja vas, Nova cerkev in Vojnik, kjer si je pridobil mnogo zaslug za napravo električne luči v trgu in okolici. Kljub svoji obilni zaposlenosti je našel še vedno dovolj časa, da je raznim ljudem delal prošnje, ugovore itd. Iz orožniške pisarne, v kateri je delal med vojno, je prinesel tako znanje in prakso postav in naredb, da so se večkrat čudili strokovnjaki odvnetiki njegovi bistroumnosti. Posebej moram poudariti njegovo možatost in neustrašnost, če je bilo treba braniti krščanska načela v javnosti. V njegovi navzočnosti si je malokdo upal krivo govoriti o veri ali duhovnikih ali cerkvi. Matija ni prizanesel nikomur, marveč vsakega zavrnil tako odločno in duhovito, da je moral molčati. Bil je

Savinja zopet prestopila bregove

Celje, 30. oktobra.

Vreme je zadnje dni strašno čudno. Ze nekaj dni dežuje z malimi prestanki. Pokaže se zopet solnce in zbudi v ljudih novo upanje na lepše dni, ki je pa le kratko, ker se zopet kmalu vlije nova ploha. Da ob takim vremenu nagaja Savinja s svojimi pritoki, je popolnoma razumljivo. V nedeljo je Savinja zopet prestopila Masarykovo nabrežje. Promet, ki se vrši čez Savinjo z bродom, je moral biti zaradi naraste vode ustavljen in se vrši zopet po prvem železniškem mostu. Razumljivo je tudi, da veliko trpi zaradi naraste Savinje delo pri obnovitvi brvi v mestni park. Po okoliških hribih smo videli zadnje dni tudi že sneg. V nedeljo zve-

čer je vdrla voda zopet v nekatere kleti in povzročila ljudem nov strah. V nedeljo dopoldne se je razbil ob brvi v mestni park splan, ki ga je moralo odtrgati nekeje v Savinjski dolini. Les je zagodil brvi in je bila nevarnost, da vse skupaj zopet odnese Savinja, če bi ne bili tega lesa odstranili. V nedeljo dopoldne so tudi videli, kako je šel sredi Savinje splan, na katerem se je nahajal en sam moški brez vesel, ki je gotovo iskal primerne mesta, da bi kje pristal. Ljudje so hitro skombinirali, da se je en splanar že višje ponesrečil in baje tudi ta, katerega so videli, našel nižje smrt v valovih Savinje. Te govorice pa so bile le plod bujne ljudske fantazije.

Najlepša slika Celja - ena sama izložba

Celjski trgovci se od nekaj lahko po pravici ponašajo s slovesom, da nudijo kupujočemu občinstvu najboljše blago po zmernih cenah. Njihovi aranžerji hočejo ta sloves dokazati s tekmovanjem izložb, ki bo v nedeljo, dne 5. novembra 1933 ves dan.

Znano je, da dobra in okusna izložba dvigne kupno razpoloženje občinstva in je zato največja privlačna sila za nakup blaga. Izložbe hočejo pokazati, kaj vse imajo celjski trgovci v svojih zalozgah. V priznanje poštrevnosti aranžerjev je združenje trgovcev za mesto Celje tudi prevzelo pokroviteljstvo te prireditve.

Tako meščanstvo celjsko in okoliško prebivalstvo, kakor tudi občinstvo iz oddaljenejših krajev je vabljeno, da pohiti v čim večjem številu v nedeljo v Celje in se na licu mesta prepriča o pomenu izložbe, kajti tekma bo res nekaj impozantnega. Po končani tekmi bo vsakdo izven dvoma, da je še vedno najboljšje, kupovati vsakovrstno blago pri reelnih trgovcih in tako ne bo nihče več nasledel sladkim vabam krošnjarjev in nelegitimnih potnikov, ki ponujajo slabo in manj vredno blago za dobro angleško in češko blago po visoko pretiranih cenah, kakor se to posebno v zadnjem času kljub tozadevnemu svarilu na žalost dogaja.

Vsakdo naj si torej v nedeljo ogleda celjske izložbe in jih naj temeljito presodi. Presodila jih pa bo tudi posebna žirija, ki bo obstajala iz najboljših strokovnjakov ljubljanskih aranžerjev in tudi celjsko umetno izobraženih članov občinstva.

Nogo mu je odtrgalo

Polana, 29. oktobra.

Vsako leto se dogaja pri nas vedno več nesreč pri gospodarskih strojih, posebno pri mlaticih. Temu je največkrat krivih premala pazljivost in slabo ravnanje s stroji. Pri nekem posestniku v Polani so mlatici ajdo z mlaticino na parni pogon, pri kateri je bil zaposlen kurjač Domjan iz Skokovce Po nesreči mu je spodrsnila noga s snopom ajde v stroj, ki mu je nogo pod koleno odtrgal. Takoj so ga prepeljali v murskosoboško bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno in le težko bo okrevel.

Čuj, kaj moštček PALMA ti pové;
Da, le podpetnik PALMA je za té!
Elastičen le z njim te tvoj korak,
v trepežnosti noben mu ni enak;
ne shodi se, kot nov je in brez hibe,
če v njem si vzpel se na na najvišje hribe.
Dobiš jih pri vsakem čevljarju.

zaradi obilnega čitanja na mnogih poljih prav dobro podkovan. Kjer pa se je zavedal, da mu kaj manjka, pa ni igral vseznala, marveč se je dal poučiti.

Radi svoje odločnosti je imel večkrat mogočne nasprotnike, ki so ga pa v srečju vsi res globoko spoštovali. Ob grobu, ki ga je zakril dne 28. oktobra do vstajenja, kjer se bo odpočil od obilnega dela za božjo čast in blagor bližnjemu, je govoril njegov prijatelj kanonik Zagar v slovo, kjer ga je priporočil v dobrih lastnostih v posnemanje, po dobrih delih v hvaležnem molitvah, po njegovi krščanski ljubezni do bližnjega v zvest spomin! Bog potolaži ženo in otroke, brata in sorodnike! Za vsa dobra dela ni prejel tukajšnjega plačila, zato pa naj mu bo Bog obilen plačnik. Naj se dopolni nad njim, kar mu je zapel na grobu njegov nečak, profesor verouka na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, dr. Marjan Dokler: Naj počiva v miru!

† Boris Hrovatin

V nedeljo popoldne smo ga zagrebli na kranjskem pokopališču. Kljub izredno slabemu, mrazotnemu vremenu se je zbralo okrog njegovega groba poleg močno užaloščenih sorodnikov lepo število zlasti Zarjanov, ki so svojemu dragemu rajnemu tovarišu zapeli globoko občuteno nekaj žalostink v slovo, poklonili mu belih krizantem. Predsednik Zarje g. Gorenjak pa se je v versko prežetem govoru poslovil od umrlega tovariša. Spremljali pa so Borisa v častnem številu k zadnjemu počitku tudi njegovi primorski rojaki, v imenu katerih se je poslovil ob odprtem grobu akademik g. J. Ziberna, poudarjajoč, da rajni lega v grob, ker mu je manjkalo toplega goriškega solca, ki je obvevalo njegovo mladost. Svojega člana se je spomnila tudi Glasbena Matica, ki jo je na pogrebu zastopal predsednik pevskega zbora g. Pečenko z gospo. Tudi Marijanišče, čigar gojenec je bil rajni skozi vsa srednješolska doba, je poslalo delegacijo. razen tega pa je prihitelo po zadnje slovo še polno osebnih prijateljev, ki si jih je znal rajni Boris pridobiti s svojim plemenitim vedenjem in fino, toplo goriško dušo. Naj si ada mirno v Bogu!

Novi župani

V sredo 25. oktobra se je vršila prva seja novega odbora občine Metlika in občine Metlika-okolica. Navzoč je bil tudi okrajni načelnik. Novi metliški župan Malešič je prevzel posle. Opozicija ima dva člana. Novi župan je razvil lepe načrte, s katerimi namerava dvigniti Metliko. Po prisegi je odbor odposlal udanostno brzojavko Nj. V. kralju.

Na seji odbora Metlika-okolica je prevzel občinske posle Bajuk Martin. V imenu manjšine je govoril Nemanjič Jože. Sklenjeno je bilo, da se vzame v najem Guštinova hiša, kjer bo poslovni prostor novoustanovljene občine Metlika-okolica. Poslana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Obe občini sta to prvo sejo proslavili z godbo in odborniki so na zdravje svoje občine popili nekaj čaš vina.

Divjaški napad

Ptuj, 30. oktobra.

Divjaški napad je bil izvršen pretekle noč v Ločkem vrhu pri Sv. Urbanu na zakonec Franca in Elizabeto Kranjc, posestnika v Ločkem vrhu št. 26. Sedela sta pri mizi v svojem stanovanju, kar nadomda — bilo je ob 20 — udari nekdo po oknu s tako silo, da so bile šipe v hipu razbite. Mož je skočil skozi večna vrata, da pogleda, kaj se godi. Komaj pa je stopil čez prag, so začeli padati udarci z motiko po glavi, da se je zgrudil nezavesten. Ko je žena slišala krik svojega moža, mu je stekla na pomoč. Napadalec pa so premlatili še ženo, da je obležala. Oba imata hude poškodbe po vsem telesu. Žena ima zlomljeno tudi desno roko pod laktom. Orožniki preiskujejo zadevo.

Dev. Marija v Polju

Vinecnejeva konferenca bo letos prvič pobirala na praznik Vseh svetnikov pred vrati pokopališča prispevke za podpiranje siromakov in ubožcev, pred vsem pa tudi za brezposelne. Tem potom se konferenca obrača na vse obiskovalce našega lepega pokopališča s prošnjo, da po svojih močeh prispevajo v ta namen Vsak dinar v dobrodelen namen se bogato obrestuje. Konferenca bo ob tej priliki prodajala tudi bloke za prosjake. Blok 25 listkov stane 5 Din. Istotako se bodo tam dobile tudi nagrobne svačke.

„Klic narave“

filmski prvenec fotoamaterja Cvetka Sviglja.

Fotoamater Cvetko Svigelj, ki tudi v tujini velja za umetnika in mojstra na fotografskem polju, je izgotovil svoj prvi film »Klic narave«. Njegov najnovejši uspeh je, da ga je dr. Kugy v svoji krasni novi knjigi izmed fotoamaterjev-sodelavcev, ki so zastopani iz štirih držav, imenoval kot prvega. — Njegov film diha poezijo, snemljen je sedaj v jeseni. Na Dunaju, kjer je bil film predvajan v laboratorijih v oceno, so ga ocenili kot izvrstnega. Prijeten uvod tvori motiv, kako iz srede vsakdanjega dela izvabi narava človeka spet in spet v svojo sredo. To vlogo igra znani smučar Jana Bleiweis nadvse lepo. Tempo filma je zdaj hiter, kakor bi gledali vse le iz vlaka, zdaj spet zasnanjan in monotono izgubljen v pašnikih, iz daljave pa bleste planine v prvem snegu. Nato pa spet potoki, idile... dan se polagoma nagne in ob večernem razpoloženju »Ave Marije« **zatone sonce in okoli je še enkrat vsa narava v žoltem zlatu...**

Film se bo predvajal dvakrat v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, v nedeljek 6. novembra in v petek 10. novembra, obakrat ob 20. Vstopnine ne bo nobene. Proste vstopnice bodo na razpolago pri vseh fototgovcih.

Ljubljanske vesti:

K prazniku varčevanja Prebivalstva mesta Ljubljane

Današnji dan, 31. oktober, praznuje svet kot dan varčevanja.

Cepprav živimo v težkih razmerah in v borbi za golo življenje, vendar moramo tudi v tem času skrbeti, da širimo in poglobimo, — sebi v korist, mladini v vzor — smisel za pravilno varčevanje.

Ne zapravljamo denarja po nepotrebnem, ker ga potrebujemo za ustvarjanje novih produktivnih investicij, javnih del, dalje za dvig naše obrti, trgovine in industrije. Z varčevanjem in z zbiranjem majhnih zneskov, ki jih nalagamo v denarne zavode, se oploja narodno gospodarstvo, ki bo dalo zopet kruha tisočim brezposelnim.

Slovenci smo bili vedno ponosni na svoje denarne organizacije. V zadnjih letih smo z neza-

upanjem vanje pripomogli k postritvi denarne krize, a čimer smo sami sebi škodovali. Tuje pomoči ne smemo pričakovati. Opreti se moramo samo nase in to z vero in zaupanjem v naše denarne organizacije in pametnim varčevanjem. Današnje gospodarske razmere in z njimi povezano gospodarstvo si moramo zopet sami vzpostaviti.

Na to sem hotel opozoriti drage sosedane na današnji praznik varčevanja. V našem varčevanju je moč in napredek vseh stanov. Zato varčujemo in nalagajmo svoje prihranke plodono — za skupno boljšo bodočnost!

Dr. Dinko Puc,
mestni načelnik in župan ljubljanski.

Cerkveni koncert PZ

Že pred meseci bi se bil imel vršiti koncert Pevske zveze. Neugodne vremenske neprilike so ga tedaj onemogočile, pa si je trdo delo in trud vendarle našlo pot do učinka, čeprav v drugi priliki, obliki in obsegu. V nedeljo popoldne je nastopilo v stolnici kakih 300 izbranih pevcev iz vseh krajev slovenske zemlje, združenih v skupni zvezi. Vodil jih je zvezni pevovodja prof. Marko Bajuk.

Sestav izvedenih pesmi je imel zaključeno sliko Kristusovega trpljenja in smrti z vzporednim razmišljanjem in čustvovanjem človeka. Med raznimi manj pomembnimi skladbami pa so zajemale zlasti Gallusov »Ecce quomodo«, in dve novi deli: Tomčev »Sedem poslednjih besedi« in Premrlovo »Križu povišanemu«. Tomčev delo je sedmoredna skladba s posebnim uvodom, pisana izmenoma za mešani, moški in ženski zbor. Besedilo je skladatelj vzel in priredil iz Sv. pisma. Delo je posebnost, v kolikor je oblikovno naslonjeno na oratorij, a si tega naslova ne more prisvojiti, ker nima bistvenih znakov. Dočim v oratoriju nastopa testo (pripovedovalec), ki pripoveduje vsebino dogodka in lirični zbor, ki razmišlja o čustvovajoče spremlja dogodek in je bistveno v ospredju, je omenjeno delo omejeno le na prvi sestavni del, pripovedovanje, ki je razpleteno v zborovski tehniki, glasbeno vsebinsko po oratorijskem principu. Poteka deloma polifono, deloma homofono in nima ravno novih harmoničnih doganj. Kompozitorno se približuje deloma idealistični smeri, včasih pa še preseneča z naturalističnimi efekti in učinkuje radi tega še nekam nenotno. Zrcali pa se v delu že zrelost in stvarnost. — Premrlova »Križu povišanemu« je v enem za mahu ustvarjena umetnina enotnega doživljanja. V njej se zrcali skladateljev osebni slog, ki ljubi prijetno barvitost in zavzemajočo presenetljivost. Organsko je skladba jasna in ima dosledno notranjo napetost, ki se ob koncu sprosti v polni harmonski zvočnosti.

Izvedba je bila sorazmerno z izvajalci lepa. Da sinhroničnost ni bila prav točna in težka polifonska in harmonska mesta ne čisto jasna, je sprično različnosti množice izvajalcev razumljivo. Vendar je priznanja vredna sigurnost, ki je ob razmerah nedvomno zahtevala obilo truda, in celoten uspeh tolikšen, da pevcem nedvomno mora vlti poguma za nadaljnje, k čim večji popolnosti stremelce delo. Za poslušalca je bila posebnost ta masivna zvočnost, ki je segla na posameznih mestih do prav zavzetega učinka. Gallusov »Ecce...« je bil prav v tem in tudi v točnem podajanju z muzikalnega in stilnega stališča nudi pravi užitek. Pevovodja je priznalno rešil svojo težko nalogo.

Cerkev je bila nabito polna poslušavcev.

V. U.

Vozni promet Vseh svetih

Uprava policije odreja sporazumno z mestnim načelstvom glede prometa ob priliki praznika Vseh svetnikov sledeče:

1. Dne 1. novembra 1933 je dovoljen na pokopališče k sv. Križu za vsa vozila brez izjeme vključno tudi kolesarje samo enosmerni vojni promet in sicer je dovoz dovoljen samo po Tyrševi, Linhartovi in Savski cesti, odvoz iz pokopališča pa samo po Šmartinski cesti.

2. Ker bo ta dan obratovalo na tej progi večje število avtobusov, se iz prometno varnostnih ozirov odreja za avtobuse sledeča postajališča:

I. Postajališče (v obratu do 4. vozovi) Dalmatinova ul., desna stran smer proti Tyrševi cesti.

Za ta vozila velja dovoz na pokopališče sledeča pot: Dalmatinova, Tyrševa, Linhartova, Savska cesta. Odvoz: Med hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Kolodvorska, Dalmatinova.

II. Postajališče (v obratu do 4 vozovi) Marjini trg, desna stran ob Franciškanški cerkvi smer proti Prešernovi ulici. Dovož na pokopališče po Prešernovi ul., Tyrševi cesti, Linhartovi ul. in Savski cesti. Odvoz: Med hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Kolodvorska, Dalmatinova, Miklošičeva, Marjini trg.

III. Postajališče (v obratu do 8 voz) Krekov trg. Dovož na pokopališče: Krekov trg, Pred škofijo, Stritarjeva, Marjini trg; Prešernova, Tyrševa, Linhartova, Savska cesta. Odvoz: Med hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Resljeva, Zmajski most, Kopitarjeva, Krekov trg.

3. Vsako prenatrpanje vozil je v smislu obtožbe predpisov strogo zabraniti in smejo šoferji odnosno spovedniki sprejeti le ono število potnikov, kolikor je komisijonelo dovoljenih mest (sedežev in stojšč). Varnostni organi imajo nalog da vozila, ki bi bila prenatrpana, izločijo iz prometa ter jim zabranijo nadaljnjo obratovanje. Vsi tedi tega se tudi občinstvo opozarja, naj ne sili v vozove, ki so že z najvišjim dopustnim številom potnikov zasedeni.

4. Občinstvo se opozarja, da je najvišja dopustna cena za enosmerni vožnjo na pokopališče 3 Din.

5. Občinstvo, posebno stariši z otroci, se opozarja naj se strogo držijo desne strani ceste, kjer ni hodnikov, da se izognejo nezgodam in ne ovirajo po nepotrebnem prometa.

6. Glede parkiranja pred pokopališčem kakor tudi glede vožnje same se morajo vsi vozači brez izjeme strogo ravnati po navodilih službovalcev varnostnih organov.

7. Kolesarji se opozarja, da je dostop na pokopališče s kolesi zabranjen.

8. Ker se vsako leto dogaja, da ob priliki spominskih svečanosti, ki se vrše na praznik Vseh svetnikov na pokopališču, občinstvo stopa na grobove, posebno pa na vojaške grobove ter

jih poškoduje, se opozarja, da dobijo varnostni organi nalog, naj take osebe legitimirajo in prijavi, ker se bo proti njim postopalo ter bodo morali poravnati povzročeno škodo.

9. Občinstvo se opozarja, da je vstop na pokopališče dovoljen izključno pri vratih na levi strani cerkve (ki so navadno zaprta), izhod pa je izključno skozi desna vrata (to je med cerkvijo in upravnim poslopjem pokopališča).

Upravnik policije: Keršovan, s. r.

Tudi izgotovljene obleke

dobite, ako se Vam mudi. Oglejte si našo zalogo. — Marsikaj Vam bo ugajalo. — Izberite pa ono, kar se Vam najbolj dopade.

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova c. 3

Kaj bo danes?

Drama: »Pravica do greha«. Red B.

Opera: Zaprt.

Kino Kodeljevo ob 20: »Pot v srečo« (Janet Gaynor, Ch. Farrell).

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjini trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska 4.

● Nagrobne sveče v korist revežem. Prihodnje dni bodo prodajale članice ljubljanskih Elizabetinskih konferenc sveče. Ker je čisti dobiček namenjen revežem posameznih konferenc, priporočamo slav. občinstvu za nakup istih. Naše postojanke so zaznamovane z napisom: »Elizabetna konferenca za revežet«.

● Žalno slavlje za pokojne bojevnike iz svetovne vojne se prične na svetokrižkem pokopališču na Vseh svetnikov dan ob 8.40 popoldne. — Maša zadušnica za vse naše fante in može bo pa na Vernih duš dan ob 9 popoldne pri franciškanih. — Bojevnik.

● Ljubljanskim moškim zborom in pevcem! Na praznik Vseh svetih popoldne ob 10 skupna vaja za popoldne petje na pokopališču pri Sv. Križu v pevski sobi »Ljubljanskega Zvona« v Mestnem domu. Pridite vsi! Arhivariji naj prinese seboj sledeče note: 1. J. S. Vilhar: Nagrobna junakom. 2. Z. Prelovce: Zadnje slovo. Za petje na grobu padlih vojakov: 1. O. Dev: Vigred se povrne. 2. Z. Prelovce: Oj, Doberdob. Uprava Hubadove župe JPS je trdno prepričana, da se bodo vsi ljubljanski včlanjeni moški zbori polnoštevilno udeležili vaje in skupnega petja popoldne ob 3 na pokopališču.

● Akademski pevski zbor v Ljubljani bo zapel pod vodstvom svojega pevovodje gosp. Fr. Marolta na Vernih duš dan ob 15 popoldne pri Sv. Krištofu tri pesmi v spomin umrlih. Zato opozarja odbor vse člane, da bo v torek, dne 31. oktobra ob 20 zvečer skupna pevska vaja za tenorje in base. Udeležba je za vse člane obvezna!

● Parsifal v ljubljanski operi. Najpomembnejše in najznamenitejše Wagnerjevo operno delo ponovno ljubljanska opera na praznik Vseh svetnikov dne 1. novembra ob 19 zvečer. Zasedba je leta kakor pri predstavah minole Velike noči. V glavnih vlogah nastopijo gospe Thierry-Kavčnikova, gosp. Marček, gosp. Betetto, gosp. Primožič, gosp. Marjan Rus in gosp. Petrovič. Opero dirigira in režira ravnatelj Polič. Veljajo običajne operne cene, na kar prav posebno opozarjamo, saj se je izvajal lanske leto Parsifal po zvišanih cenah. Začetek je točno ob 19 zvečer.

● V spomin dr. Ivana Oražna bo na njegovem novem grobu pri Sv. Križu v sredo, 1. novembra ob 10 svečanost, na katero so vabljeni zlasti vsi akademiki, ki uživajo ugodnosti dr. Oražneve ustanove.

● Kegljisce prvovrstno — z gumijastimi krogli, je kegljiskim družbam za skromno odškodnino na razpolago vsak četrtak in petek v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Cenji, gostom je na razpolago tudi izborna pižama in dobre jedi.

● Društvo izloženih aranžerjev dravske banovine v Ljubljani priredi 5. novembra pod pokroviteljstvom združenja trgovcev v Celju tekmo izlozb. Ističasno organizira društvo izlet članstva in ljubiteljev lepih oken, in sicer v slučaju zadostnega števila z avtobusom za ceno 45 Din, sicer z vlakom za 65 Din. Prijave in informacije pri gđ. Smrečkovi, Nova založba, Kongresni trg.

● Založna »Mlinar in njegova hči« na odru Rokodelskega doma. Jutri zvečer bo predstava ljubljene založne »Mlinar in njegova hči« na odru Rokodelskega doma. Igra je zelo dobro naštudirana. Prosimo, da si občinstvo oskrbi vetopnice v predprodaji, ki bo danes od 6—8 zvečer in jutri od 10—12 popoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Pričetek predstave bo jutri ob 8 zvečer.

● Tečaj poljskega jezika. Društvo prijateljev Poljske vabi vse dame in gospode, ki se nameravajo učiti poljskega jezika, da se zglase k razgovoru v torek, dne 31. oktobra t. l. ob 7 zvečer na Mestni ženski realni gimnaziji (liceju) na Bleiweisovi cesti.

● Violinist Karlo Rupel ima na svojem koncertu, ki bo v petek dne 3. novembra poleg domačih skladateljev Slavenskoga, Mihovila Logarja in Lhotka tudi dva znamenita Francoza in sicer C. Francka in Laloa. Od C. Francka igra slavno Sonato v a-duru, od drugega komponista pa njegovo špansko simfonijo za violino in klavir. Obe deli prištevamo k biserom violinske literature. Izvedba bo odlična, zato obisk Ruplovega koncerta najtopleje priporočamo. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni, po običajnih koncertnih cenah.

● Upokojeno učiteljstvo ima svoj mesečni sestanek dne praznika Vernih duš dan, t. l. v četrtku, dne 9. novembra pri Novem svetu ob običajni uri popoldne.

Mariborske vesti:

Preložena razprava Kenda bolan - Kristovič in Zunkovič - v Zagreb

Maribor, 31. oktobra.

Proces proti ravnateljem »Kmetijske eksportne zadruge« je obetal postati za Maribor redka senzacija. Na opozorilo, ki ga je prinesel naš list o prihodu glavnih treh obtožencev: Kende, Kristoviča in Zunkoviča pod sigurnim spremstvom iz Zagreba, se je zbiralo ob večernem zagrebškem vlaku, s katerim naj bi se omenjena trojica pripeljala, vedno vse polno radovednežev. Bilo je malo razočaranja, ko sta mesto trojice prispela samo dva: Kristovič in Zunkovič. Kenda je ostal v Zagrebu, ker je bolan. — Za včerajšnjo razpravo je vladalo izvanredno zanimanje. Iz bližnje in daljne okolice so prihiti ljudje, po večini taki, ki so

doživeli z zavarovalnimi posli Kmetijske eksportne zalostne izkušnje.

Ob tri četrti na devet so se odprla vrata razpravne dvorane: paznik je pripeljal vklenjena Zunkoviča in Kristoviča pred sodni senat. Na vprašanje predsednika dr. Tombaka, kje je Kenda, je odgovoril Zunkovič: Bolan je, pa ne vem, kaj mu manjka. Je že zopet potegnil zdravnike, se je oglasil upravitelj konkurzne mase, nakar je nastalo živahno prekanje med njim in branilec obtožencev, ki ga je končal predsednik. Po običajnih vprašanjih se je razprava na predlog branilca preložila, dokler Kenda ne ozdravi. Oba Zunkovič in Kristovič pa sta bila včeraj zopet prepeljana nazaj v Zagreb.

Blagoslovitev nove Cirilove knjigovoznice

ki se je preselila, kakor smo že v nedeljski številki »Slovenec« poročali v nove prostore, se je izvršila v nedeljo ob pol 1 popoldne. Blagoslovitev je opravil predsednik konzorcija Katoliškega tiskovnega društva stolni dekan in kanonik dr. Maks Vraber ob asistenci msgr. Vrežeta in ravnatelja Hraetelja. V svojem nagovoru je dr. Vraber povdarjal važnost krščanskega tiska za vero in versko življenje, za narod in državo. Blagoslovitvenemu obredu so prisostvovali bivši poslanec dr. Hohnjec, bivši župan dr. Juvan, gradbenik inž. Jelenc, posojilniška ravnateljica Trafenik in Kocmut.

Avtobusne vožnje na Pobrežje

Na dan Vseh svetnikov, dne 1. nov. bo stavljal avtobusni promet za vožnjo na Pobrežje—pokopališče, več rezervnih avtobusov na razpolago. Da se pospeši čim brzi prevoz občinstva, se bo vpeleljala na ta dan predprodaja vozniških listkov od 12. do 16. ure na Glavnem trgu pri avtobusni postaji, a od 16 naprej pri Magdalenskem pokopališču. — Vožnja v eni smeri za osebo 3 Din, ter v smeri tja in nazaj za osebo 5 Din, veljavna celi dan. — Vozniških listkov v tem času ne bodo izdajali šoferji, ampak samo organi za predprodajo, na zgoraj določenih mestih, na kar se občinstvo posebno opozarja. Na ta dan odpadejo tudi redne vožnje in to na Ruše ob 15.10, Pesnica ob 14.52, Sv. Peter ob 17 in Sv. Martin ob 15 z odhodom iz Maribora.

● Iz policijske službe. V višjo položajno skupino je napredoval šef kriminalnega oddelka tukajšnje policije okrajni nadzornik gosp. Franc Canjko. Zasluznemu in priljubljenemu uradniku iskreno čestitamo!

● Občinska seja preložena. Seja občinskega sveta, določena na 3. nov., je preložena ter še ni znano, kdaj se bo vršila.

● Gospodarski krogi in zbornica TOL V mariborskih gospodarskih organizacijah se vršijo te dni zanimiva posvetovanja o določbah novega volilnega reda zbornice TOL v Ljubljani. Pri tem se splošno opaža kritično razmatranje gospodarskih krogov glede na določila čl. 7 zborničnih pravil, po katerem bi moralo od 56 predvidenih članov zborničnega sveta stanovati v Ljubljani najmanj 22 članov (več kot tretjina). Kakor čujemo, se pripravljajo glede te določbe odločiti skupen nastop zborničnih članov s štajerskega.

● Redek naraven pojav. V nedeljo popoldne je med dežjem posijalo solnce. Nad Kozjakom se je vzbodila krasna mavrica. Kmalu nato pa se je nad mavričnim likom pojavila nova mavrica v obliki pravilnega kroga, ki je segal visoko v nebo. Pojav je trajal le nekaj minut. Po izjavi strokovnjakov je ta pojav nekaj izrednega; pokaže se sila redko, ker nastane le tedaj, če zažene hud veter deževne kapljice v čisto določenem roku.

● Žetev smrti. V splošni bolnišnici je umrla soproga carinskega uslužbenca gospe Marija Mlakar. Blaga pokojnica je dosegla starost 67 let. Pokopali jo bodo danes popoldne ob 4 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pobrežju. Naj počiva v miru, žalostnim ostalim naše iskreno sožalje!

● Mariborsko gledališče. Prihodnja premijera v tukajšnjem gledališču bo znana komedija »Pop čira in pop Spira«. Komedija je dramatičnejša tudi pri nas znanega romana popularnega arskega romanopisca Stevana Sremca. Dramatiziral je roman Božidar Kosar. Mariborsko vprižoritev pripravlja režiser Hinko Tomašič.

● Volivni imeniki za volitve v Pokojninski zavod so razgrnjeni na mestnem konskripcijskem uradu od 30. oktobra do 12. novembra med običajnimi uradnimi urami. Vpogled je dovoljen vsakomur.

● Divji veter. Viharno premikanje ozračja se je vršilo v nedeljo popoldne nad Mariborom in okolico. Vihar je napravil občutno škodo na strehah, zlasti pa na lesenih plotovih, ki jih je podrlo celo vrsto, tako na Radvanjski cesti plot okoli Arbeiterjevega skladišča, pri vходу v Betnavsko ulico in še drugod.

● Ureditve pešpoti na Pobrežje. Dela na lepi obdravski promenadni poti od glavnega mosta do Pobrežja se letos nadaljujejo. Zadnje čase se je izgotovilo sektor od železniskega mosta do broda. Uredila se je tu pot z nasutjem ugaskov in proda, na nekaterih ekeponiranih mestih se je pa napravila železna ograja, slična oni v prvem delu poti. Izprehajalca pa nemirno dirne v oči del poti, ki gre preko zemljišča moške kaznilnice. Ta opek pas je še v prav takem stanju, kakor je bil nekaj, zapuščen in zarastel, brez vsake ograje. Vsekakor bi bilo nujno potrebno, da se pot končno uredi. Za kaznilnico bi odstop ozkega koščka sveta ne bila nobena žrtev, tembolj, ker se ji nudi nadomestilo.

● V tores mesto v sredo. Radi praznika Vseh svetnikov je mestno tržno nadzorstvo preložilo tržnik od srede na danes, torek dne 31. t. m. Radi tega vozi mestni avtobus na progi Maribor—Ruše danes popoldne ob 10 mesto jutri v sredo.

● Magdalenci igrajo. Dramatski osek Magdalenske kongregacije vprižori v nedeljo, dne 5. novembra v dvorani na Aleksandrovi 6 pretresljivo ljudsko igrjo »Mlinar in njegova hči«.

● Otok in vrela kava. V Počehovi se je navedno ponesrečil mali Aleksander Trobas, sin delavca. Otok je v kuhinji prevrnil s štedilnika po sebi lonec vrele kave ter zadobil izredno hude opekline po telesu. Malega ponesrečenca so reševalci spravili v bolnišnico.

□ Zopet reden promet s splavi. Na falksem jezu so že izčistili zatvornico za splave, ki jo je zabasala zadnja velika poveljena. Splavarski promet se po Dravi že zopet redno vrši, kar se vidi na izrednem številu splavov, ki pristajajo v Mariboru. V nedeljo zvečer se je ustavilo na Pristanu nič manj kot 15 velikih splavov.

□ Razpis preureditve gradu. Ker je sedaj z odločbo finančnega ministrstva postala občina končnoveljavna lastnica mariborskega gradu, je postalo aktualno vprašanje restavracije in preureditve celega grajskega poslopja v mestni magistrat. To vprašanje je velike važnosti, ker bo treba notranjost in zunanost poslopja res strokovnjako urediti. Radi tega bo občina v najkrajšem času razpisala načrte za preureditev grajskega poslopja.

□ Tri dražbe za par čevljev. Na razglasni deski okr. glavarstva desni breg je nabit razpis, da se vrši ponovna dražba enega para čevljev dne 7. nov. 1933. Izključna cena je 200 Din. Stoji pa za beleženje: Ker se pri dosedanjih dražbah ni dosegla izključna cena, se bodo takrat čevlji prodali pod vrednostjo...

□ Davčne zadeve. Tukajšnja davčna uprava razglasa: Vsak hišni posestnik mora v smislu z zadevnega razpisa davčnega oddelka ministrstva financ, izpolniti »Spisek najemnikov in podnajemnikov« ter ga priložiti posamezni zgradarinski prijavi. Obrazci tej prijavi se dobijo pri občinskem uradu. Hišni lastniki, ki so zgradarinsko prijavo za leto 1934 že vložili, morajo omenjeni »spisek« naknadno vložiti pri davčnem uradu ali občinski upravi do najkasneje 15. novembra 1933.

Celje

● »Legionarje« na odru Ljudske posojilnice. V soboto, dne 4. novembra ob 8 zvečer in v nedeljo, dne 5. novembra ob pol 4 popoldne uprizori Jugoslovanska strokovna zveza v Celju na odru Ljudske posojilnice narodno igrjo s petjem in godbo »Legionarje«. Pevske točke bo spremljal pomožni salonski orkester. Predprodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni zadrugi.

● Glasbena Matica v Celju bo imela svoj redni letni občni zbor dne 9. novembra ob 8 zvečer v učilnici. V slučaju nesklepnosti se bo vršil pol ure pozneje ob vsaki udeležbi drug občni zbor.

● Mestni avtobus bo vozil na pokopališče ob Vseh svetih kakor običajno ob teh praznikih danes popoldne, jutri ves dan in v četrtak dopoldne.

● Zopet tatvina. V noči od sobote na nedeljo je neki zlikovec ukradel na Lavi št. 25 čebelarju g. Jožetu Gaberšku, občinskemu blagajniku, panj čebel ameriškega sistema. Hotel si je očividno naložiti še drugega, pa ga je moral pustiti, ker se mu je panj, ki je zloziljiv, razletel. Kdor bi slučajno kaj zaznal o zlikovcu ali pripomogel k njegovi sleditvi, bo dobil od navedenega čebelarja primerno nagrado v medu.

● Zrtev nedeljskega viharja. V nedeljo popoldne je razsajal po nekaterih krajih zelo hud vihar, ki je lomil dreve in tudi metal opeko raz strehe. Zrtev nedeljskega viharja je postal Ignacij Juvan, 34 letni splavar z Ljubnega. V nedeljo popoldne je veter v Radečah odlomil vejo z drevesa, ki je padla na Juvana in mu raztrgala kite na desni nogi. — 17 letnemu petlarskemu pomočniku Veeclju Stanislavu je pa vihar v nedeljo popoldne vrzel raz streho opeko naravnost na glavo in ga občutno poškodoval. Oba ponesrečenca se zdravila v celjski javni bolnišnici.

● Star tat pod ključem. Celjska policija je aretirala 33 letnega Kržola Rudolfa, po poklicu zidarja in krojača, ki je bil zasledovan zaradi različnih tatvin, ki jih je izvršil po Dolénjskem. Kržol je lanske leto komaj odsedel 5 letno ječo, odsedeti pa mora zopet 2 in pol let robije. V Celju se je nahajal baje že 5 mesecev, tudi policija je imela z njim že opraviti, toda ker se je izdajal pod napadnim imenom za Abina Franca, na katero ime so našli pri njem tudi delavsko knjižico, mu do sedaj niso mogli do živga. Policija ga je dobila v soboto ponoči pri njegovi materi na Lavi in bo oddan v zapore novomeškega okrožnega sodišča.

● Nogometna tekma med SK Atletiki in SK Laškem se v nedeljo popoldne ni mogla vršiti, ker ni bilo Laščanov, zato so izgubili igro par forfait s 3:0 v korist Atletikom.

Ptui

Poroka. V župni cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptujtu sta se poročila v nedeljo 29. t. m. g. Avgust Kramnik, trgovec in gđ. Draga Legvart, trgovska pomočnica, oba iz Ptuja. Bilo srečno!

Muzejsko društvo v Ptujtu ima danes ob 17 v Ferkovem muzeju izredni občni zbor.

Računski zaključek mestne občine za upravno leto 1932. je razgrnjen in na upogled pri mestnem knjigovodstvu do 6. novembra t. l.

Škofia Loka

Sr. misijon. Od 21. do 29. okt. se je vršil za tukajšnjo župnijo sv. misijon, ki so ga vodili gg. Lazaristi Pohar, Savelj, Contala in Belc. Uspeš. e sijajno. Velike množice starih in mladih so do natrpanosti napolnjevale župno in nunsno cerkev. Upamo, da se bodo dobre posledice verske prenovitve poznale povsod. Eno je bilo v teh dneh do jasnosti dokazano: naš narod je veren in zvest katoliški cerkvi. Gg. misijonarjem smo za njihov trud globoko hvaležni.

Sleherneke. Kot krasen epilog misijonskim dnevom se bo vršila na Vse svete zvečer in naslednjo nedeljo popoldne predstava pretresljive duhovne igrje »Sleherneke« v društveni dvorani. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da si pravočasno preskrbi vstopnice.

Novo prodajalno kruha je otvoril na Spodnjem trgu pek g. Andrej Krošelj. V zalogi ima vse vrste peciva. Priporočamo!

Proslava župnije Dev. Mar. v Polju

Lepa in veličastna je bila proslava župnije Dev. Marija v Polju ob njeni 150-letnici, na praznik Kristusa Kralja. Že ob tridnevnicu so verniki napolnjevali cerkev in sledili aktualnim govorom naših dušnih pastirjev. Zadnji dan tridenavnice, v soboto je v mraku visoko med stolpom zablestel velik križ, znamenje našega odrešenja, na stolpih pa letnici 1873—1933, ki so se kilometre daleč videli. Pred vzhodom v cerkev so bili postavljeni mlaji s pomenljivim napisom »Presveto Srce blagoslovljaj našo župnijo«. Zelo razveseljivo je dejstvo, da je veliko vernikov posebno tudi moških pristopilo na praznik k mizi Gospodovi.

Nedeljski popoldanski slavnosti je prisostvovala skoraj vsa fara. Cerkev je bila okrasno okrašena. Po molitvi sv. rožnega venca je stopil na prižnico stolni župnik ljubljanski kanonik g. dr. I. Klimar, ki je imel krasen govor o Kristusu Kralju, odrešeniku sveta. Po blagoslovitvi kipa Srca Jezusovega je domači g. župnik molil posvetilno molitev, ljudstvo pa je glasno in razločno za njim ponavljalo. Obred posvetitve fare presv. Srcu Jezu-

sovemu ostane neizbrisen med našim ljudstvom. Za darovanjem (za nove oltarje in kipe) se je razvila veličastna procesija z blagoslovljenim kipom, otvorila jo je šolska mladina, za njo farno bandero in dolga vrsta mož in fantov, nato godba, za njo fantovska in ženska Marijina kongregacija ter »Prosvetac in tretji red, vsaka za svojo zastavo. Za temi narodne noše, nato kip Srca Jezusovega, ves v cvetju, katerega so nosili in svečano spremljali člani Apostolstva, za kipom duhovščina in pevci ter žene, katerih je bilo izredno mnogo. Dasi je vreme zadnje dneve močno oviralo priprave in je še malo pred procesijo razsajal vihar, se je vendar nebo med procesijo zjasnilo in je veličastna procesija v najlepšem redu prišla nazaj v cerkev. Tu so bile slovesne litanije presvetega Srca Jezusovega, zahvalna pesem in himna »Povsod Bog«, ki jo je pela vsa cerkev.

Tako smo vrsto letošnjih jubilejnih slavnosti s posvetitvijo fare Kristusu Kralju slovesno zaključili.

Koledar

Torek, 31. oktobra: Volbenk, škof; Kristof, mučenec. — Ta mesec se je dan skril od 11 ur 38 minut na 1 uro 36 minut na 10 ur 2 minuti.

Novi grobovi

† Univ. prof. dr. Rudolf Wimer. V Zagrebu je umrl kanonik in vseučiliški profesor dr. Rudolf Wimer. Rodil se je v februarju leta 1863 v Belovaru. Leta 1894 se je habilitiral kot docent na bogoslovski fakulteti za širski, kaldejski in arabski jezik. Leta 1896 je postal redni profesor. V letu 1900 je bil izvoljen za rektorja vseučilišča in za upravitelja plemenitaškega konvikta, leta 1911 je postal stolni kanonik. Izmed njegovih del omenjamo Uvod v knjige novega zakona. Mnogo njegovih del je bilo objavljenih v »Katoških listu« in v »Bogoslovski smotri«. Pogreb je bil včeraj dopoldne. Naj v miru počiva!

† Franja Celnar. V Ljubljani je umrla gospa Franja Celnar. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne. Naj v miru počiva! Žalujemo naše globoko sožalje.

† Josip Cerar. V ljubljanski splošni bolnišnici je včeraj mirno v Gospodu zaspal g. Josip Cerar, znanik drž. zveznik. Pogreb bo v četrtek ob 10 dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo soprogi in hčerkama naše iskreno sožalje!

Ostale vesti

— Vsem prostovoljnim gasilskim četam sporoča vzevo predsedstvo sledeče: Na osnovi § 7 zakona o organizaciji gasilstva je izdalo ministrstvo za telesno vzgojo naroda, svoje rešenje o. br. 3764 z dne 24. X. l. t. m., da se dovoli pristop v članstvo gasilskih čet inozemskim podanikom, Slovonom po krvi in jeziku, a državljanom bivše carske Rusije, držav Male antante in republike Poljske. Pri vpisu mora vsak kandidat poleg prijave priložiti potrdilo obče upravne oblasti, da je preživel v naši državi najmanj tri leta in da je politično neoporečen. Razen tega mora v dovoljni meri obvladati državni jezik. S predložitvijo tega potrdila, je vsak posamezni slučaj naznaniti gasilski zvezi kr. Jugoslavije potom gasilske zajednice dravske banovine.

— Podružnica Kmetijske družbe v Mariboru javlja da je preostalo nad 1000 kg sladkorja za sladkanje mošta. Ta sladkor lahko dobe vinogradniki, ki morajo napraviti prošnjo na finančno ravnanstvo v Ljubljani in priložiti kolek za 25 Din ter potrdilo občine, koliko imajo mošta. Priporoča se, da naj store to obče skupno za vse prosilce, kakor pri dosedanjih naročilih.

— Akad. društvo »Jugoslavijac v Brnu« je na svoji redni skupščini v Besednem domu izvolilo svoj novi odbor s predsednikom Ing. arch. C. Fr. Svetino. Ker je to leto 25. leto društvenega obstoja in zato svetel jubilej akad. mladine v tujini, nam bo v največje zadovoljstvo, da nas bo tudi široka javnost v domovini vedno in povsod podpirala v naših težnjah.

— Dve smrtni nesreči v Zagrebu. V Martičevi ulici v Zagrebu je šofer Belobrajdič z avtomobilom povozil 23-letnega slugo Antona Dimiča, ki se je peljal na kolesu. Šofer je ponesrečen takoj prepeljal v bolnišnico, kjer pa je Dimič za hudimi poškodbami kmalu izdihnil. Policija je Belobrajdiča aretirala. Kakor so izpovedale priče, je Dimič sam zakrivil nesrečo. — Druga nesreča se je zgodila v Palmotičevi ulici pri cerkvi Srca Jezusovega. Tam je neki tovorni avto povozil 10-letnega Stanislava Cokana. Deček je tekel za avtomobilom, pri tem je padel pod kolesa. Šofer je šele pozneje zvedel za nesrečo in se je takoj zglašil na policijo, ki ga je po zaslišanju izpustila, ker ga ne zadene nobena krivda. Cokana so v bolnišnici takoj operirali, pa je med operacijo umrl.

— Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, bledici, shujšanju, obolelih žlezah, kožnih izpuščajih, tvorih urejuje naravna »Franz-Josef« grenčica izborna tako važno delovanje prebavi. Odlični zdravniki so se prepričali, da »Franz-Josef« vodo celo najnežnejši otroci lahko prenoso.

— V službenih novinah od 28. t. m. je objavljen »Pravilnik o prodajanju premoga iz državnih rudnikov nabavljajlnim zadržugam državnih namenečencev«.

— Nesreča v tovarni. V tovarni Pekate na Viču je včeraj dopoldne padel težek železen valj 25 letnemu delavcu Ivanu Gerbu na desno roko ter mu jo pokvaril.

— Kdo ve, kje se nahaja Jožef Bizjak, star 28 let, doma s Primorskega? Obleden je v črno obleko, na glavi ima siv klobuk, postave je srednje; je brez vsake potne izkaznice, edino mašno knjižico s prejšnjim naslovom ima s seboj. Odšel je 22. oktobra k sv. maši in se ni vrnil. Kdor bi našel nanj, prosim, naj ga ustavi in me obvesti. Bival je zdaj eno leto v Dragomerju 88, p. Brezovica pri Ljubljani. Ker je zelo pozabljiv, se gotovo ne spominja naslova. Stroške povrnem. — Rozalija Remškar, Dragomer 38, p. Brezovica pri Ljubljani.

— Černetov poslovni koledar in Poslovni adresar Jugoslavije 1934 izide 2. novembra. Cena 30 Din. Stalnim naročnikom bo dostavljen oz. poslan po pošti. Dobi se v vseh knjigarnah.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz-Josef« grenčice.

Za svoj denar

hočete imeti svetlobo, če kupite žarnico. Ne kupite žarnice neznanega izdelka. Samo svetovna znamka Vam jamči za ekonomično razsvetljavo in najmočnejšo svetlobo.

TUNGSRAM

KULTURNI OBZORNIK

Iz gledališč

Ljubljanska drama: Mlinar in njegova hči

Izmed predstav, ki naj bi izven rednega sporeda vzbudile širše zanimanje in tudi pomagale gledališču iz težke gospodarske stiske, je bila prva »Mlinar in njegova hči«, stara tradicionalna žalostna igra za vse svete. Prva predstava v soboto ni pokazala pričakovanega uspeha, zakaj gledališče je bilo do polovice prazno; upajmo, da bodo vsaj naslednje predstave privabile več obiskovalcev.

Igro je topot pripravil g. Skrbinek v sodobni podobi in jasno poudarjeni besedi. Načelno bi za take predstave zagovarjal misel, da se stara ljudska igra podajaj tradicionalno, v čim starejši podobi. Stil »Mlinarja«, čeprav le malo izrazit, sloni v genljivi in naivno moralistični zgodbi, njegova glavna črta je patriarhalna idilika, zato bi se po mojem igravski izraz ne smel toliko uglašati v značaj oseb, pač pa v genljivo zaokroženo čustvenost. V naši uprizoritvi se prvotno karakterno zastavljena igra ni mogla vzdržati in je v svoji naivnosti sama prekipela v razvihan poudarke, zlasti proti koncu. Tako si zasnovana in izvedba nista bili skladni in igravci so težko oblikovali to, kar se karakterno ne da oblikovati. Najbolje je pogledati ton igre g. Lipah s svojim naravnost slikovitim, idejno zasnovanim Črnotom. Sicer pa ima režija g. Skrbinska zlasti v drugem delu igre, ki je hvaljejši, mnogo prav dobrega. Tako je v prizoru na pokopališču zamenjal prejšnje bele duhove s transcendentno groznim prividom, poudarjenim preko sanj, posebno pa je dal sklepnemu prizoru toliko čustvene toplote in dobrote, da se nam zdi škoda, ker jo zlasti v začetku moramo pogrešati. Marico (zakaj Marico?) igra gdca Boltarjeva, Konrada g. Gregorin, oba velikokrat preglasna in previhra, mater Korenko gdca Rakarjeva, županjo g. Medvedova (čemu v dialektu?). Potokarjev Matija je dober v svoji umerjeni igri, Plutov grobar Luka tipično resničen. Želim, da bi igra našla čim več sedanjih in nekdanih obiskovalcev, ker zasluži; dasi gledavec dobro čuti, koliko se je izpremenil čas in kako šele ljudje — koliko pa je napredovalo gledališče. Tistega časa okoli »Mlinarja«, kot so si ga nekoč ustvarili ljudje sami, danes pač ni mogoče priklicati nazaj.

Ljubljanska opera: Tosca

Gostovanje ge. Vilfan-Kunčeve in debut tenorista g. Francela.

Nedeljski večer je bil za naše razmere poseben dogodek. V Puccinijevi operi »Tosca« je gostovala priznana zagrebška primadona, v vlogi partnerja pa je prvič nastopil mladi slovenski tenorist Francel. Obe dejstvi sta v našem opernem življenju vzbudili toliko zanimanja, da je bilo gledališče nabito polno.

Tosca je ena izmed privlačnih dramatičnih sopranskih vlog, ki nudi pevki dosti možnosti izizvetja tako v petju kot v igri. Ga. Kunčeva ima na eni in drugi strani toliko vrednosti, da more ustvariti v tej vlogi prepričevalen pojav, tako s svojim jasnim, kultiviranim in sočnim petjem, kot z do podrobnosti izdelano in premišljeno igro.

Stiska v pogrešanju tenoristov je tako velika, da vsak resnejši pojav vzbudi vso pozornost. In lahko rečemo, da novi tenorist g. Francel spada med take pojave. Pevca je narava lepo obdarila; njegov glasovni material je na eni strani sočen, jasen in zvonec z junaško tenorsko barvo, na drugi pa dovolj močan. S tem se družijo osebne sposobnosti: dovoljna muzikalnost, zdrav pevski smisel in notranja vsebina. Vse to ustvarja osnovo, na kateri more resen in delaven pevec, ki stoji do umetnosti v pravem odnosu, zgraditi uspešno pevsko osebnost. In za to graditev gre še pri debutantu. V njegovem petju ni mogoče zanikati znakov pevске šole, vendar je dana višina še premajhna, da bi nudila zaželen uspeh. Gre za še popolnejše spajanje funkcij, odprtje višine, ki je preveč pokrita, pa tudi za pravilnejše podajanje, ki je vse preveč sunkovito in pretirano kontrastno. Poleg tega pa za šolanje v igranju, ki je za opernega pevca nujno potrebno in ki za enkrat še nima prave oblike. Če se v debutantu z njegovo darovitostjo družijo tudi prava resnost in zdravo hotenje, znamo z leti dobiti v njem velikega pevca.

V ostalem je bila predstava na dostojni višini, v režiji g. Primožiča, ki je tudi učinkovito izgradil vlogo Scarpije, in v glasbenem vodstvu gosp. Neffata.

Mariborska drama: R. U. R.

Ta kolektivna drama je neverjetno dvignila sloves češkega literarnega moža, Karla Čapka, kritika, časnikarja in dramatika. Mož se imenito razume na dramatične učinke ter njih priredbo; R. U. R. je sicer snovno nekaj fantastičnega, neopričevalnega, imaginarnega. Ta snov je bila zajeta in obdelana v tistih idealno prešernih poprevratnih razvratih, kjer je duhovnost onemela pred tvornostjo in kjer se je poveljevanje in malikovanje tehnike ter njenih dognanj spreverčalo v bolest in anomalijo. Čapek ni mogel ničesar drugega doživeti kakor uspeh. Danes so te razpoloženjske anomalije mimo nas in tudi v bohotni domišljiji in izvirnem domu zagrabljeni roboti nas puščajo danes nekam hladne in nesprejemljive, ker

ni tistih konjunkturalnih curkov, ki posvečujejo smisel za takšne stvari, dasi je mariborska izvedba v soboto zvečer nudila obilo oderskih učinkov, zlasti ob poudarjenih kolektivnih scenah (koniec drugega in ob začetku tretjega dejanja). Je v vsem tem močan smisel za obvladovanje odra, za izrabo hvaljeznih dramatičnih momentov ter karakterizacijo vseh likov z neko določno linijo, po kateri se lotijo nastopajoče osebe druga od druge. Ne more kaj-pak veljati to za robote.

Bajka; na odru učinkovita bajka. Morda bi bila primernejša za slavnostno predstavo ob proslavi 15 letnice češkoslovske svobode kakšna druga češka stvar, dasi smo po Langerju in Hašku končno tudi na mariborskem odru imeli priliko videti Karla Čapka najznamenitejšo ousersko delo.

Režija je bila v rokah režiserja Joska Koviča, ki je v primeri svoječasni ljubljanski uprizoritvi krepkeje podčrtal zlasti kolektivni nastop ob zaključku drugega dejanja. Vse tri ženske vloge so bile po Starčevi (Helena Gloryjeva), Kraljevi (robotka Helena) in Zakraskovi (pestunja Nana) odlično izvedene. Savinova kot robotka Sula je imela samo dva prigodna nastopa. V zboru tvorničnih voditeljev so bili najmarkantnejši v mimiki in prednashanju Nakrat (inz. Fabry), Pavle Kovič (dr. Gall) in Furijan (Alkivist), ob njih Skrbinek (Harry Domin), Grom (dr. Hallemeier) in Daneš kot Busmann. Ostro zarisan in pregnantni med roboti so bili Medvenov Radius, Tovornikov Damon, Blažev Primus in Gorinkov drugi robot. Razen tega so še ta robotski kolektiv vidno dopolnjevali Rasbergerjev robot Marius, Črnoborjev tretji in Turkov četrti robot ter Verdonikov sluga-robot.

Občinstvo je gledališče čisto zasedlo. Po večini je bila oficioelno reprezentančna publika, ki je sicer žal po večini ni bože kolikokrat videti v našem mariborskem gledališču.

Slavnostni koncert na češkoslovaški narodni praznik

Jugoslovanska-češkoslovska liga v Ljubljani je organizirala v proslavo češkoslovskega državnega praznika koncert, ki se je vršil v petek zvečer v unionski, ob tej priliki lepo obiskani, dvorani. Sodelovala sta dva solista: ga. Thierryjeva in g. Francel, ki ju je na klavirju spremljal dirigent dr. Švara, ter pomnoženi operni orkester pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića.

Sporod večera je obsegal izvzemši pesmi, ki jih je zapel tenorist g. Francel, izključno češke skladbe skladateljev Smetane (Výšehrad in zaključni prizor iz opere »Libuša«), Novaka (dva samospela), Berana (Legenda za veliki orkester) in Dvořaka (Karneval, simfonična overture). Med kvalitetnimi skladbami starejših priznanih skladateljev nas zlasti zanima Legenda skladatelja Berana, ki živi pri nas in deluje na našem konservatoriju. Delo je bilo menda prvič izvajano; zasnovano je na romantičnem stilnem principu. Malce vpliva na od tedanjih velikih tvorcev je skladba iskren, čustven izliv, ki prevladarja na zanositosti melodičnih prelivanj in ima svojo vrednost v formalni jasnosti in sočni instrumentaciji.

Izvedba orkestralnega dela je zapustila pač vtis priloženostne prireditve, ki stoji navadno izven strogo umetniške smeri in je tedaj vpošteva je hitrico priprave sodba bolj raztegljiva in tako to pot tudi lahko ugodna. — Nastop pevke je pri poslušalcih našel priznanje, še bolj pa petje tenorista, ki je nastopil pri nas prvič in si s pesmimi Lajovica, Pavčiča in Gotovca takoj utrl pot do lahko prav znatnih uspehov (več o njegovem petju na drugem mestu).

Nova književna revija v Zagrebu.

Poročali smo že o ustanovitvi »Društva mladih književnikov« v Zagrebu; zdaj beremo v hrvatskih listih, da so osnovali ti književniki novo revijo, ki bo povsem neodvisna od raznih socialnih, političnih in narodnostnih grupacij, marveč se bo bavila izključno s književnostjo; njen naslov bo »Novi horizonti«. Prva številka bo izšla v sredi decembra. Med toliko razcepljenost hrvatskih književnih revij stopajo zdaj še »Novi horizonti«.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Torek, 31. oktobra: PRAVICA DO GREHA. Red B. Sreda, 1. novembra: MLINAR IN NJEGOVA HČI. Izven. Znižane cene.

Četrtek, 2. novembra: HAMLET. Izven. Znižane cene.

Petek, 3. novembra ob 15: SONATA STRAHOV. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Opera

Začetek ob 20

Torek, 31. oktobra: Zaprt. Sreda, 1. novembra ob 19: PARSIFAL. Izven.

»Pravica do greha«, izredno zabavna češka veseloigra, se ponovi v ljubljanski drami danes za red B.

Na Vseh svetnikov dan zvečer vprižori ljubljanska drama ob 20 žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Znižane dramske cene.

»Kaj so turške kumare?« To je veseloigra, ki se bo vprižorila prvič v nedeljo 5. novembra ob 20 v drami. Zabavne situacije, posamezni komični tipi bodo privedli vse smeha željne na svoj račun.

Kaj pravite?

Gospodu silarju in rešetarju, ki duhoviti v »Slovenskem Narodu«, ni všeč, da smo obdolžili sokrivde na moralni pokvarjenosti, iz katere se rode zločini, med drugim tudi izvestno časopisje, ki na svoj način poroča o sodnijskih razpravah, pa nemoralne kinopredstave. Skušja se ogniti resnemu odgovoru s tem, da zafrkuje nas, češ, da tudi mi poročamo obirno o zločinih; kar se tiče kina, pa meni, da »kolajno in more zločini ljudi baš tam, kjer ni nobenega kina, pač pa mnogo pridig, šmarinic, misijonov in Marijinih družb...«

Gospoda rešetarja pri »Slovenskem narodu« pozivamo, naj pove, kdaj smo mi poročali o sodnih razpravah pohujšljive podrobnosti spolnega žuljenja na tak način, kakor je to storil »Slovenski narod« v sredo 23. t. m., ko je v obtožnici zoper Malija pustil take stvari, ki čisto gotovo ne spadajo v noben list in se morajo gubiti vsakemu zdravo čuletemu človeku? Glede Marijinih družb, šmarinic in misijonov pa velja, da kdor se udeležuje verskega žuljenja v pravem duhu in s pravim namenom, in to je pač ogromna večina, ta gotovo ne bo postal nikoli zločinec, pač pa je ugotovila kriminalistika, da nemoralne kinopredstave in šund-kini zelo razdirajoče vplivajo na dušo, česar o Marijinih družbah in misijonih še nihče ni trdil.

Tudi mi vzame »Narod« na znanje, da mi nikoli nismo zagovarjali dvojne morale, kakor namigava. Mi smo popolnoma v soglasju z zahtevu najsoodobnejših znanstvenikov in vzgojeslovcev, da se naj moralno razdirajoče poročanje o sodnih razpravah oblastveno kratkoročno prepove, kakor tudi vse predstave, bodisi v kinu bodisi v gledališču, ki rušijo zdrava moralna čustva ter dražijo nizke nagone. Kdor pa vse to zagovarja, ta je čisto navaden nazadnjak iz dobe, ko so mislili, da je človeku dana svoboda za to, da sme biti še bolj živalski ko žival.

Odjemalcem »Slovenca« v podrobni prodaji

Pred par leti je bila uprava »Slovenca« znizala ceno posameznim izvodom med tednom na en dinar. Lastništvo lista je pa sedaj zlasti valed tega, ker je zadnje čase število odjemalcev, ki niso redni naročniki, znatno poskočilo, s tako nizko ceno le preveč obremenjeno; uprava tudi želi, da bi se omogočila večja evidenca in lažje poslovanje pri določanju dnevnih naklade, kar bi se doseglo, če bi se kolportajni odjemalci priglasili kot redni naročniki; zato je sporazumno z lastništvom dvignila ceno izvodu dnevnega »Slovenca« (med tednom) na podludri dinar.

Od 1. novembra 1933 dalje bo torej veljal izvod delavniškega »Slovenca« pri kolporterjih, v trafikah in prodajalnah 1.50 Din.

Pričakujemo, da bodo vsi prijatelji dobrega tiska ostali zvesti tudi v bodoče, in da se bodo po možnosti odslej priglasili kot redni naročniki, ker ostane cena za te nespremenjena in bodo vsled tega mnogo na boljšem kot kupovalci posameznih števil.

Resnica o smrti Janeza Stareta

Pri glavni razpravi proti Andreju Maliju in tovarišem v Novem mestu je bila prečitana tudi izpovedba Franciške Staretove, žene pokojnega Janeza Stareta. Na temelju te izpovedbe se je začelo splošno govoriti, da je Andrej Mali ustrelil pokojnega Stareta Janeza. Resnica pa je sledeča: Pokojni Janez Stare se je ustrelil pri Malijevih v kuhinji vprico pok. Malijevega očeta Petra, ter še živčih: Malijeve matere Marije, posestnice na Golniku, Mare Likarjeve, šivilje v Križah št. 43, Ele Pibernikove, poštno uradnice v Domžalah, in Franceta Kalana, na Golniku št. 11. Andreja in Antona Malija takrat sploh doma ni bilo. Pokojni Janez Stare je bil zelo razburjen, prišel je k Malijevim iz Dolžanove gostilne. Ko je prišel k Malijevim, se je pričel posvajati od vseh, pripovedoval je, kako je nesrečen, da mu ni nič do življenja. Slednjič je rekel: »Moje življenje je kakor kaplja na veji.« Pri tem je potegnil iz žepa samokres z besedami: »Tu imam samokres, v njem pa je krogla, ki bo še nočoj predrla moje srce.« V tem hipu se je tudi že ustrelil v srce in bil takoj mrtev. Tega ni nihče niti od daleč pričakoval. Takoj ga je pregledal zdravnik dr. Prodan Jože, ki je slučajno bil v gostilni pri Dolžanu. Tudi so Malijev takoj poklicali orožnike. Pokojni Stare Janez je bil vinjen in je popil pred samoumornom, kakor je izjavil gostilničar Dolžan, kakih 20 steklenic piva. Denarja pri pokojnem Staretu niso našli nobenega.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Jutri na praznik Vseh svetnikov ob 8 slovesna sv. maša. Izvaja se: Missa seraphica, z l. p. H. Sattner; graduale: Timete Dominum in ofertorij: Justorum anima, z l. A. Foerster. Tantum ergo, z l. St. Premrl. — Spomin Vernih duš. Ob 8 slovesen Requiem. Izvaja se: Missa pro defunctis v D-molu, z l. A. Rihovsky, Libera, z l. Singer-Polzer.

Cerkev v Križankah. Na praznik Vseh svetnikov ob pol 11 (po pridigi) slovesna sv. maša. Izvaja se: Missa Mater Doloresa, z l. Jos. Gruber; graduale Timete Dominum in ofertorij: Justorum anima, z l. A. Foerster. Tantum ergo, z l. Deschermeier. — Spomin Vernih duš. O 6 slovesen Requiem. Izvaja se: Missa pro defunctis v E-molu, z l. Jos. Obersteiner, Libera, z l. Stadler-Foerster.

Boj 20.000 metrov nad zemljo

V Londonu so se posebno zanimali za naj-novejši ruski polet v stratosfero. Polet je zelo zanimal vojaške kroge. Nič čudnega, da nastaja vprašanje, ali bi se tudi ta drzni poizkus, to je polet v stratosfero ne dal izrabiti v vojne namene. Tako dobi človek vtis, da mora vsak nov izum končno rabiti le medsebojnemu pobujanju človeškega rodu!

Celo 30 km visoko

Morda niti Jules Verne bi ne bil imel tako bujne domišljije, ako bi živel danes, da bi bil še pred nekaj leti napovedal letanje nad zemljo v višini 20.000 metrov. Navadno računamo, da sega več ali manj normalna zračna plast 10 km visoko. To je takozvana troposfera. Nad njo začne stratosfera, ki doseže silno višino 60 kilometrov. Ruski balon »Stratostat« se je dvignil s svojimi drznimi letalci nad 19 km visoko. V Londonu so takoj izvedeli, da so balon zgradili v vojaških tovarnah, ki izdelujejo vojaška letala sploh. V Moskvi pripravljajo celo četrti polet v stratosfero, in sicer s pomočjo dveh balonov. Sovjetski letalci računajo, da se bodo lahko spustili 30 km visoko. Danes malokdo zanika to možnost. Toda nekaj drugega je, kar še posebno zanima vojaške izvedence. Ruski letalci bodo vzeli s seboj močne fotografske aparate in skušali bodo z njimi iz silne višine fotografirati pokrajino pod sabo. Če se jim to posreči, bo seveda velikega vojaškega pomena. Kajti med vojno se bo lahko na tiho prikradel balon nad sovražno ozemlje in tam posnel sliko vsega bojišča, ali pa ozadje tik za fronto. Ti snimki ne bodo nič slabši kakor tisti, ki jih bodo napravili

letalci z navadnih letal; kajti za osnovo so jim teleskopična raziskovanja in teleskopične priprave.

1200 km na uro

Francoski tehnik Farman je že pred nekaj leti izjavil, da bo zgradil letalo, ki bo lahko preletelo v stratosfero z nenavadno brzino. Ker ni v stratosferi pravega zračnega odpornosti, bi to letalo lahko doseglo brzino 1200 km na uro. Takšno letalo bi potem lahko preletelo Atlantski ocean v 4 urah. Kaj ko bi kaka država imela na primer eskadrilo takšnih letal. Z njimi bi lahko poleteli njeni drzni letalci v osrčje najoddaljenejših sovražnih držav, ali v kolonijo in jo kmalu ustrašovali. Farmanova napoved se doslej še ni uresničila; saj bi sicer takoj obvestil javnost o svojem morebitnem uspehu.

Obstreljevanje z raketami

Doslej se je torej posrečilo samo z baloni doseči silne višine. Letala še nimamo za takšen poizkus, pač pa se trudijo tehniki, da bi sestavili raketo, ki bi jo neprestano eksplozije pogonile v stratosfero in nato v določeno smer. Tudi nemški inženjer Tiling, ki je te dni tako tragično končal svoje življenje, je imel podobne načrte. Ko bi raketa dosegla stratosfero, bi potem v polpraznem prostoru z izredno hitrostjo frčala dalje, nakar bi padla v sovražnikovo deželo. Tu bi končno eksplodirala in prizadela sovražniku neizmerno gorje.

Če pomislimo, da se vsi ti poizkusi lahko v najkrajšem času posrečijo, čeprav se nam danes zdijo utopistični, si lahko mislimo, kakšna bo bodoča svetovna vojna.

Na III. kongresu Kristusa Kralja

Na tretjem mednarodnem zborovanju Kristusa Kralja v Mainzu. Od leve proti desni: škof Janez Ross (Japonska), jugoslovanski nadškof dr. Šarič, škof dr. Ludovik Marija Hugo iz Meinza ter škof Maksimilijan Keller.

Ubil se je z lastno voljo

Ce človek pozabi na Boga...

Kronika samoumorov zaznamuje zopet nov primer »modernega samoumora«.

Iz Londona namreč poročajo, da si je angleški okultist William Wilson vzel življenje na način, ki je zbudil pozornost v širši javnosti.

Kar je najbolj presenetljivo tudi flegmatične Angleže, je bilo to, da je William Wilson točno napovedal uro svoje smrti in si vzel življenje ne morda z orožjem ali z vrvo, temveč s silo svoje lastne volje. Njegova lastna volja je torej postala morilno orožje. William Wilson je povabil mnogo prijateljev, da bi prisostvovali njegovi zadnji uri. Sporočil jim je, da bo umrl na določen dan ob 8 zvečer, in sicer s pomočjo koncentracije svoje lastne volje. Prijatelji so res prišli in se zbrali v prostorihi kluba Astra. Wilson je tam čakal povsem mirno, pokazal ni nikakega znaka vznemirjenja in sedel na svojem stalnem prostoru. Prijatelji so potegnili uro iz žepa in čakali, da odbije usodna ura. V resnici ni nikdo verjel, da bo Wilson svojo na-

poved tudi izvršil. Ura je kazala že osmo uro in Wilson je še vedno mirno sedel v svojem naslonjaču ter srepo gledal predse. Vsi so že mislili, da se je »poskus ponesrečil« in že so se hoteli dvigniti, da bi razočarani odšli. Toda dve minuti nato je Wilson v splošno presenečenje padel s svojega stola. Takoj so pristopili zdravniki, da bi mu pomagali. Toda ugotovili so, da je William že mrtev.

Policija je kmalu nato uvedla preiskavo. Na Angleškem je namreč z zakonom prepovedano vzeti si življenje. Zaslišala je več zdravnikov o vzroku smrti. Njihova mnenja so bila različna, vendar je večina se zlagala z mnenjem, da si je William Wilson zadal smrt s svojo lastno voljo. Takšen primer je bil v zdravniški literaturi doslej nepoznan. Wilsonovi prijatelji so policijo opozorili na to, da se je okultist pečal z vedo indskih jogijev. Evropei si še do danes ne morejo razlagati, kako morejo ti okultisti tako obvladati svojo voljo.

Upamo, da ne bo William Wilson našel nikakega posnemalca več niti med lastnimi učenci.

Podpora brezposelnim v živilih

Državni podtajnik za kmetijstvo in dolgove v avstrijski vladi dr. Gleissner je sporazumno s svojo vlado napovedal, da bo država odslej podpirala brezposelne tudi z naturalijami, to je z živili in sicer v razmerju 20%. Brezposelni bodo prejeli črni kruh in druga živila.

izbor iz novega filma »Ruski demon«, ki so ga uprizorili v Hollywoodu in ki bo v kratkem krožil po vsej Evropi. Na levi Lionel Barrymore kot Rasputin, desno njegov brat John Barrymore kot njegov morivec (v filmu princ Segodjec), vmes bolehljni carjevič Ted Aleksander. Spodaj v kotu knez Jusupov, ki živi v pregnanstvu in ki je priznal, da je umoril Rasputina. Jusupovi so zdaj tožili filmsko podjetje, češ, da se Jusupov prikazuje v filmu v slabi luči.

Znameniti angleški letalec Master of Sempbill, ki je bil v zadnjem času letalski ataše pri angleškem poslanstvu v Washingtonu, se je ponesrečil z avtomobilom. Razbilo mu je lobanjo in prepeljal so ga morali v nevarnem stanju v bolnišnico.

Picassa je okradel

Svetovno znani slikar Picasso, ki živi že več let v Parizu, je bil te dni prav na rafiniran način opeharjen.

Neki Spanec, po imenu Miguel Calvetet, se je nedavno zgledal pri njegovi stari materi v Barceloni. Prosil je mater, naj mu pokaže nekaj mladostnih del njenega sina in se pri tem skliceval na naročilo »Picassa samega. Mati je izročila Calvetetu okoli 400 slik. Calvetet jih je vzel s seboj, češ, da jih ponese sinu v Parizu. V resnici jih je pripeljal v Pariz, toda ni jih izročil Picassu, temveč jih slano prodal. Mati je o vsej zadevi pisala sinu v Pariz. Iz tega pisma je Picasso razvidel, da ga je Calvetet hudo osleparil. Zadevo je naznanil policiji, toda malo upanja je, da bi policija izsledila storilca.

V Jeruzalemu teče kri

V Jeruzalemu se je te dni zopet pričelo protizidovsko gibanje. Arabci protestirajo proti priseljevanju Židov, ki bi si radi z angleško pomočjo ustanovili v Palestini narodno državo. Iz Jeruzalema se je gibanje raztegnilo na vso deželo.

Nova francoska vlada. V sredi ministrski predsednik Sarraut (X), desno od njega pa zunanji minister Paul-Boncour (XX).

Kri izda pijanca

Pri cestnih nesrečah je odločilne važnosti vprašanje, kdo jo je zakrivil. Pogosto odgovori najbolj točno na vprašanje izvedenec, ki lahko ugotovi, ali ni bil morda voznik ali pešec vinjen. Po najnovejših odkritjih ne bo to tako težak posel. Po uogetnem trudu se je posrečilo švedskemu učenjaku Widmarku najti postopek, s katerim lahko ugotovimo tudi najmanjše količine alkohola v krvi. Za analizo zadostuje le nekaj kapljic krvi.

Zdrav človeški organizem vsebuje v litru krvi 0.03 grama alkohola. Ta odstotek se pa zviša, čim zavžijemo nekaj piva ali vina. Widmark je raziskoval dalje in sestavil merilo, ki nam precej natančno določi mejo pijanosti, čeprav prenese kdo več in drugi zopet manj alkohola in prebavi organizem pijanca lažje alkohol. Widmark je dožgal, da je vpliv alkohola do količine 0.7 g na liter krvi še majhen in da tedaj še ne moremo govoriti o pijanosti. Pri 1.3 g pa že izkazuje statistika polovico nezgod na račun alkohola. Pri 1.7 g so ugotovili 85% nesreč, ki jih je zakrivilo pijanstvo. Od dveh gramov dalje pa že lahko govorimo o popolni vinjenosti. Na ta način ugotovimo lahko krivdo pešca, ki je morda v vinjenem stanju kar sam zašel pod kolesa avtomobila, ne da bi imel šofer za to kako pričo.

Dunaj - mesto društev

Po podatkih dunajske policije je danes na Dunaju okoli 20.000 društev. Če se ta društva samo enkrat na leto sestanejo, je to že 20.000 zborovanj. L. 1931 je imela dunajska policija v evidenci 17.621 društev in 13.946 je prijavilo svoj letni občni zbor. Koliko dela za policijo! Samo v tem letu se je prijavilo 1343 novih društev, 1131 je menjalo pravila, razpustilo se jih je 1403 in 11.632 je poslalo poročila o novih odborih in premestitvi sedeža.

Prav društva kažejo, da je Dunaj res kozmopolitično vlemesto. Po narodnosti so bila društva: 1 albansko, 3 ameriška, 4 armenska, 1 baltiško, 1 belgijsko, 10 bolgarskih, 1 kitajsko, 2 estijski, 1 francosko, 4 grška, 1 holandsko, 1 indijsko, 6 italijanskih, 14 jugoslovanskih, 1 letsko, 2 litavski, 2 macedonski, 1 norveško, 20 poljskih, 4 romunska, 6 ruskih, 1 špansko, 159 češkoslovaških, 1 švedsko, 5 švicarskih, 14 ukrajinskih, 12 madjarskih.

Za tvoje telo

Stanovanje je treba prezračiti

Kakšnega pomena je zrak za človeka, nam pove že dejstvo, da človek, kateremu odtegneš zrak, prej umre kakor tisti, ki mora stradati. Zato je potrebno, da skrbimo za zračenje stanovanja.

Kakor znano, obstojita dva načina zračenja. To je hipno in stalno zračenje. Sobo lahko prezračiš na ta način, da okna popolnoma odpreš in če mogoče ustvariš prepih. Drugi način zračenja obstoji v tem, da se zrak z ventilacijo neprenehoma čisti, bodisi da je zgornji del okna stalno odprt, ali da ima soba stalno ventilacijo, ki vodi naravnost na streho. Takšno zračenje je tudi priporočljivo, ker se ti ni treba bati prepiha. Kdor je utrjen, lahko pusti v poletnem času kar okno odprto. To je seveda še najbolj koristno.

Anglež Eyston je postavil na londonskem dirkališču Brookland nov rekord z avtomobilom na Dieslov motor. Vozil je z brzino 164 km. Ta poizkus je velike važnosti, ker je dokazal, da se dajo Dieslovi motorji uspešno uporabiti tudi na šibkejših vozilih.

Gospodarstvo

Moč našega zadružništva

Glavna zadružna zveza je te dni izdala svoje poslovno poročilo za 1932, kateremu je priloženo tudi obilo statističnega gradiva o našem zadružništvu v preteklem letu.

Naše zadružništvo je številčno tudi v preteklem letu napredovalo. Število članic v Glavni zvezi včlanjenih revizijskih zvez je naraslo od 5670 na 6284, torej za 614 zadrug, če upoštevamo še zveze izven Glavne zveze, je število članic —krajevnih zadrug naraslo od 6004 na 6376. Velika razlika je v tem, ker je l. 1932 pristopila v Glavno zvezo revizijska zveza »Savez agrarnih zajednic« iz Skoplja. Skupno je število zadrug naraslo manj kot bi bilo sklepati po samih podatkih za članice zveze. Število zadrug je torej lani v vsej državi naraslo za 372, faktično pa je bil prirastek večji, ker je še vedno mnogo zadrug, ki niso včlane v nobeni zvezi, ampak so podvržene reviziji sodišč.

Vse zadruge v naši državi so imele koncem 1932 po provizoričnih podatkih (faktično število bo nekoliko večje): 878.970 zadrugnikov, koncem leta 1931 pa samo 447.431 članov. Prirastek znaša nad 130.000. Dejansko je prirastek mnogo manjši, ker je bilo mnogo novih zadrugnikov prav za prav starih zadrugnikov, čeprav so se vpisali kot člani novih zadrugnih organizacij.

Zadruge se razdele sledeče:

z neomej. zavezo 1931	3100,	1932	3070;
z omejeno zavezo 1931	2904,	1932	3306.

Pričujoče zmanjšanje števila zadrug z neomejeno zavezo je pripisovati pretvorbam pri Zvezi agrarnih zajednic v Skoplju. Ta je imela konec 1931 158 članic z neomej. zavezo, leta 1932. samo še 68, nasprotno pa je število članic z omejeno zavezo padlo samo od 39 na 35, celokupno članstvo zveze pa od 197 na 103.

V Sloveniji je število članic pri štirih revizijskih zvezah naraslo od 1992 na 1107, število zadrugnikov pa od 260.129 na 267.501. Od števila koncem 1932 odpade na kreditne zadruge 510, 114 pa na nabavne zadruge. Pri tem je treba vpoštevati dejstvo, da so to samo članice revizijskih zvez. Tako ima Zadružna zveza v Ljubljani svoje članice tudi na teritoriju savske in primorske banovine, dočim ima Zveza nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev prav močne zadruge ravno v Sloveniji (železničarji).

Bilance revizijskih zvez, ki jih je v naši državi: 20 včlanjenih v Glavni zadrugni zvezi in 2 izven zveze, skupno 22, z Glavno zvezo pa 23, izkazujejo te številke (v milij. Din, v oklepajih podatki za 1931):

Aktivna: blagajna 2.6 (4.3), ček. in žiroracun 2.0 (1.3), denarni zavodi 136.8 (139.4), vrednostni papirji 25.9 (29.9), deleži 0.7 (0.77), menice 1.3 (7.2), posojila zadrugam 418.0 (424.6), ostale terjatve 44.8 (112.8), zaloge blaga 5.3 (10.25), nepremičnine 42.7 (39.1), inventar 2.5 (2.3), razna

aktiva 13.8 (6.1), izgube 0.09 (0.65). Izgubo izkazujejo samo tri zveze.

Pasiva: deleži 14.3 (13.9), rezervni fond 13.6 (14.4), ostali fond 136.4 (87.7), subvencije 9.0 (1.45), vloge na knjižice 257.0 (306.0), na tek. račun 56.6 (63.65), menični dolгови 25.1 (10.4), upniki: denarni zavodi 46.1 (74.6), ostali upniki 128.3 (142.2), razna pasiva 4.8 (61.4), čisti dobiček 4.3 (6.0). Veliko naraščanje raznih fondov in zmanjšanje raznih pasiv je nastalo radi prenosa teh raznih pasiv pri Zvezi nabavljajnih zadrug drž. usl. na razne fond. Največ vlog izkazuje ljubljanska Zadružna zveza, ki je sploh najmočnejša zadružna osrednja organizacija. Zadružna zveza je imela vlog 195.1 milij. Din, to je približno dve tretjini vseh vlog pri revizijskih zvezah v državi.

Poleg bilančnih podatkov o revizijskih zvezah vsebuje poročilo detaljne statistične podatke o glavnih zadrugah rev. zvez, ki se pečajo z blagovnimi in drugimi posli kot n. pr. nabavljajne osrednje zadruge, mlekarke osrednje zadruge.

Ves promet revizijskih zvez je narasel lani v primeri z letom 1931 od 7468.7 milij. Din na 7908.2 milij. Din, torej na skoro 8 milijard Din, kar je impozantna vsota.

Pregled o obrestni meri kaže, da je najnižja v Sloveniji. Tako znaša obrestna mera za vloge pri zvezah v Sloveniji 5—7.5%, za kredite pa 8 do 9%. Pri Glavni zvezi srbskih kmet. zadrug znaša za vloge 6—7 proti 8—12%, za kredite pri zagrebških revizijskih zvezah 6—8, ozir. 8—13%, pri obeh sarajevskih revizijskih zvezah (srbski in hrvatski) 8—10%, ozir. 10—12%, pri obeh splitskih zvezah za vloge 6.5—7%, za kredite pa 11 do 12 odstot.

Zadružna prodaja proizvodov je lani lepo napredovala, revizijske zveze same so prodale proizvodov svojih članov za 264.1 milij. Din v primeri s 130.9 milij. Din leta 1931. Če prištejemo še blagovne centrale zvez, je narasla vsota prodanega blaga od 245.7 na 390.1 milij. od 1931 na 1932. Največ je prodala Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug v Beogradu 1932 za 180.0 milij. (1931 za 106.6 milij.), nadalje Zveza srbskih kmetijskih zadrug v Novem Sadu za 61.5 milij., Agraria, osrednja kmet. zadruza za 35.8 milij. (80.2). Osrednja zadruza za svinjerejo v Novem Sadu 18.1 (18.4) i. t. d.

Glavna zadružna zveza ima svoj občni zbor združen z zadrugnim kongresom in sicer v dneh 5. in 6. novembra.

Na dnevnem redu kongresa so za zadružništvo aktualne razprave: ing. Ivan M. Varga predava o vertikalni organizaciji v zadružništvu, nadalje dr. Jože Basaj o pospeševanju zadružništva z zakonodajo, Triva Krstonošić Zadružništvo v Vojvodini in Marin Glavina: Agrarno zadružništvo v severnih krajih. Slede resolucije in zaključek.

Zaposlenost v oktobru. Po statistiki OUZD v Ljubljani. Stacionarnost zaposlitve delavstva v dravski banovini je bila v septembru skoraj popolna. Število zavarovanih delavcev napram istemu mesecu lanskega leta je padlo samo za 212, napram prehodnemu mesecu t. j. avgustu 1933 pa samo za 14 delavcev. Stacionarnost velja samo v celoti. Posamezne industrije pa izkazujejo kljub temu pomembnejše napredovanje oziroma nazadovanje. Absolutno najbolj napreduje tekstilna industrija; enoletni prirast znaša 1979 delavcev. Njej sledijo gradnje železnice, cest in vodnih zgradb z letnim prirastkom 472 delavcev. Tudi naša lesna (gozdno-žagarska industrija) se polagoma zboljšuje; letni prirast znaša 437 delavcev. — Najbolj so nazadovale gradnje nad zemljo, letni primanjkljaj znaša 1446 delavcev. Ker se med svetovno vojno ni zidal nobenih stanovanj in ker so prva leta po svetovni vojni poroke rapidno naraščale, smo imeli tedaj občutno stanovanjsko krizo. Njeni vzroki so v glavnem že odpadli. Gradbena industrija torej ne more imeti v bližnji bodočnosti posebnega pomena. Padla je nadalje trgovina za 771 delavca. K temu moramo pripomniti, da so trgovski nameščenci pretežno zavarovani pri Trgovskem bolništem in podpornem društvu v Ljubljani in ta številka torej absolutno ni merodajna.

Kliring s Švicco. Po podatkih švicarske Narodne banke za 23. oktober so znašala vplačila pri jugosl. Narodni banki, pa še neurejena v Švici, 546.802 šv. fr. (15. oktobra 505.478 šv. fr.) za terjatve izvirajoče iz švicarskega blagovnega izvoza in 5537 (4878) šv. frankov za ostale švicarske terjatve.

Zopetno znižanje obrestne mere za vloge v Italiji. Iz Rima poročajo, da so s 1. novembrom po navodilu finančnega ministra banke znižale obrestno mero za vloge v tekočem računu na 2%, za hranilne vloge do 40.000 lir pa na 2.75%.

Glavne prireditve Ljubljanskega velesejma v letu 1934. Uprava Ljubljanskega velesejma sporoča, da se vrši: XIV. ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem od 30. maja do 10. junija; jesenski velesejem »Ljubljana v jesenic« s priloženimi razstavami gospodarskega in kulturnega značaja pa od 1. do 10. septembra.

Črna knjiga zagrebških tiskarnarjev. Zaradi nerednih plačil naročnikov in izpadov so sklenili zagrebški tiskarji voditi »črno knjigo« z evidenco o nesolidnih kupcih.

Zavod za pospeševanje obrti v Zagrebu snujejo pri obrtnih organizacijah v Zagrebu, kakor piše »Obzore«.

Bolgari nameravajo izvažati sir v Kanado. Bolgarski izvozniki skušajo izvažati sir »kačkavalje« v Kanado, za kar so osnovali v Varni posebno družbo, ki že pripravlja prve partije za izvoz. — Tudi naši izvozniki »kačkavaljev« bodo morali poslati novih tržišč.

Črpalnico vode v Kranju nameravajo postaviti državne železnice in sicer ob Savi na parceli 1244, vl. štev. 934. Predlagajo razlastitev parcele.

Uvoz dog v USA. Več ameriških trdjk se zanimajo za izvoz dožic v USA, ker obstoja manj interesa za že izdelane sode, saj jih bodo Amerikanci producirali sami. Posel bo oživel spomladi.

Angleško-romunski sporazum o ukinitvenju konzularne takse za potrdila o izvoru blaga je bil sklenjen in uveljavljen te dni.

Izvoz lesa iz Finske narašča. Letos v prvih 9 mes. je znašal 800.000 standardov, t. j. 180.000 več kot lani. Napravljeno so tudi že zaključki za 1934. leto.

Borzo

Dne 30. oktobra 1933.

Denar

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Bruslja, Curiha in Trsta, dočim so vse druge devize narasle kakor tudi šiling.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi za ključek po 8.80, na zagrebški po 8.70 in belgaiski

po 8.65, 8. 60. Grški boni so notirali v Ljubljani 41.50 zaključek, v Zagrebu 40—41.50 in v Beogradu 40.50 den (40.50, 40.75).

Ljubljana. Amsterdam 2310.40—2321.76, Berlin 1364.03—1374.83, Bruselj 798.02—801.96, Curih 1108.35—1113.85, London 181.53—183.13, Newyork 3841.60—3869.86, Pariz 224.10—225.22, Praga 169.95—170.81, Trst 301.24—303.64.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.505 Din.

Curih. Pariz 20.215, London 16.27, Newyork 338, Bruselj 72.05, Milan 27.21, Madrid 43.29, Amsterdam 208.40, Berlin 123.175, Dunaj 72.58 (57.5), Stockholm 83.50, Oslo 81.75, Kopenhagen 72.65, Praga 15.335, Varšava 57.85, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendencja je ostala v glavnem neizpremenjena in tudi tečaji ne izkazujejo znatnih izprememb. Promet je bil slab in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 200 in agrariji 25.000. Nadalje je bilo zaključenih 10 delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 50 den., agrariji 26—28, vojna škoda 245 den., begl. obv. 36—38, 8% Bler. pos. 36—37.50, 7% Bler. pos. 34—35, 7% pos. DHB 45 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 50—53, agrariji 26—26.50 (26), vojna škoda 245.50—246.25 (246), 12. 245.50—247, 6% begl. obv. 36—37.50, 8% Bler. pos. 36—37, 7% Bler. pos. 36.50 bl. — Delnice: Narodna banka 3600 den., Priv. agr. banka 226—227 (225), Sečerača Osjek 170 bl., Impex 50 den., Trboveljska 95—105 (50 po 100).

Belgrad. Narodna banka 3600—3700, Priv. agr. banka 226—228 (228, 226), 7% inv. pos. 51—52 (51.50), agrariji 27—27.50, 6% begl. obv. 37.25—37.35 (37.35, 37.25, 36.50), 8% Bler. pos. 37—37.25.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadr. 52.60, 12.90, Narodna banka 143, Länderbank 16, Steg 8.60, Alpine 9.42, Rima 19.76.

Živina

Dunajski goveji sejem 30. oktobra. Dogon je znašal 767 volov, 421 bikov, 700 krav, skupno 1888 glav, od tega iz Avstrije 1457, iz inozemstva pa 431. Notirali so v šilingih za kg žive teže: voli 1.05—1.52, biki 1—1.18, krave 0.90—1.10 in klavna živina 0.70—0.88. Pri slabem poslovanju so ostali I. voli v cenah neizpremenjeni, II. in III. pa so se pocenili za 2—3 groše, nadalje krave za 3—5, biki in klavna živina pa za 2—3 groše.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 31. oktobra: 11.00 Soliska ura: Kaj je doživel 10-Din novic (V. Kus) — 12.15 Plošče — 12.45 Poročila — 13.00 Čas, plošče — 13.00 Otroški kotiček (gđl. Vencajzova) — 13.30 Plošče — 19.00 Francoščina (prof. Prezelj) — 19.30 Položaj Slovenecov ob vstopu v leto 1848 (R. Dostal) — 20.00 Dvoboj na harmoniki: g. Stante in Kovac — 20.45 Koncert g. Pavle Lovsetova na ploščah in v originalu — 21.30 Čas, poročila — 21.45 Radio orkester — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Torek, 31. oktobra.

Belgrad: 19.00 Vokalni koncert — 20.00 Bachov koncert e-dur za violino in orkester — 20.40 Radio orkester — 21.10 Narodne pesmi — Zagreb: 20.15 Beethovneve simfonije — Dunaj: 20.30 Koncert orkestra s solisti — Budimpešta: 18.00 orkestralni koncert — 22.00 Koncert za čelo — Leipzig: 18.00 Koncert simfoničnega orkestra — 21.00 Duhovna glasba — Praga: 19.25 Koncert vojaške godbe — 20.40 Popularne jugosl. pesmi — 21.00 Radio orkester — Varšava: 16.55 Lohka glasba — 20.00 Lohka glasba — 21.15 Violinski koncert.

Radio Senzacija 1933-34

"HIS MASTER'S VOICE" APARAT R 28 P

Ta nov superheterodin radio-aparat za sprejemanje **EVROPE in AMERIKE** deluje na dveh področjih valov in to:

100—214 m (1400—2800 Kc.)	200—550 m (540—1500 Kc.)
------------------------------	-----------------------------

izmenični tok 220 V.

Ta aparat sprejema tudi amaterske emisijske postaje kratkih valov. Aparat je opremljen z najnovejšim dinamičnim zvočnikom.

NEDOSEGLJIVA SELEKTIVNOST NEDOSEGLJIV V TONU NEDOSEGLJIV V CENI

Proti gotovini

Din 3200'—

Na obroke

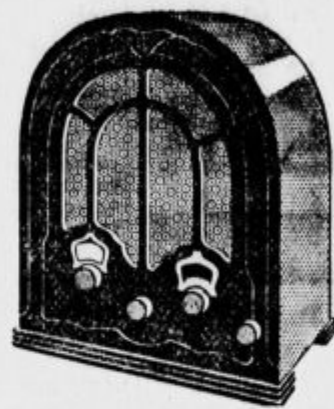
Din 3500'—

Naplačilo Din 1400'—, ostanek **300'—**
v 7 mesečnih obrokih po Din 300'—

Dobi se v vseh tozadevnih trgovinah in pri generalnem zastopstvu

THE GRAMOPHONE COMPANY LTD.

M. MAJSTOROVIC, Zagreb, Račkoga ulica štev. 2

Sport

Plavači so zborovali

Plavalni sport je najbolj razširjen in brez dvoma najbolj zdrav, zato ne dobimo kraja, kjer se ljudje ne bi kopali, če imajo količjak vode. Solnce, zrak in vode hoče sodobni svet in vsega tega imamo pri plavanju v izobilju.

Pri nas je organiziran plavalni sport v Ljubljanski plavalni podzvezi, ki je v nedeljo polagala obračun svojega dela v pretekli sezoni. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Pöschl, je videti, da je LPP veliko napravila za napredek te lepe sportne panoge. Najbolj delovna sta bila kluba Ilirija in Kamnik, od Primorja bi pa bilo omeniti izvrstnega plavalca Vilfana. Krasen uspeh je dosegla LPP v letošnjem letu s svojo zmago nad Gradcem. Kajti naša plavalna reprezentanca je namreč v precej težkih okoliščinah premagala močno graško reprezentanco, kar je za naš plavalni sport, ki je takorekoč šele v povojih, gotovo razveseljiv dogodek. Tajnik se je dalje dotaknil tudi znanega Macanovičevega predloga glede državnega prvenstva (ki smo ga svoječasnno objavili v našem listu, ter je pozval klube, da nastopijo v tej zadevi složno in predlog kot absolutno neprimeren za naše klube gladko odklonijo. Končno se je zahvalil listom, ki so bili vedno naklonjeni plavalnemu sportu.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je mesto dosotnega blagajnika podal g. Pöschl, je razvidno, da je v blagajni Din 2987.75 gotovine, kar priča, da je odbor dobro gospodaril.

Pri tem občnem zboru se je izvršila važna reorganizacija podzveznega prvenstva, ki bo napredku našega plavalnega sporta brez dvoma zelo koristila. Kajti kakršno je danes stanje, je Ljubljana v tem sportu na taki stopnji, da ji podeželski klubi absolutno ne morejo blizu. Pokazalo se je, da je, da ima zlasti Ilirija celo vrsto plavalcev, ki redkokdaj tekmujejo, ker ne spadajo v prvo vrsto. Z ozirom na to je napravil občni zbor naslednji sklep: podzvezno prvenstvo se vrši po končanem zveznem prvenstvu. Klubi, ki se na zveznem prvenstvu ne plasirajo na eno izmed prvih šestih mest, bodo na podzveznem prvenstvu lahko nastopili z vsemi svojimi tekmovalci (torej tudi z onimi, ki so se udeležili zveznih tekem); oni klubi pa, ki so dosegli eno izmed šestih prvih mest, bodo smeli na podzveznih tekmah nastopati samo s tekmovalci, ki se zveznih tekem niso udeležili, oziroma prijavili. Program bo sledeč: 50 m prosto in 100 m prsno samo za juniorje in juniorke, v seniorskem programu, iz katerega se črta 1500 m prosto za gospe in 400 m za dame, pa more tekmovati vsak verificiran plavec pod pogoji, ki smo jih zgoraj omenili. Podzvezno tekmovalstvo naj se izvede popolnoma neodvisno od državnega prvenstva in zveze. Kraj tekmovanj za leto 1934 bo določila podzveza. Govorilo se je tudi o predlogu glede eventualnega prenosa zveze v Ljubljano.

★

Jugoslovanska nogometna zveza obešča vse svoje edince, da izide v petek 3. novembra prva številka zveznega službenega glasila »Sport-sta«, ki bo odsele službeno glasilo vseh podvez, zbora in sekcij nogometnih sodnikov. Vse podzveze morajo zato pošiljati svoja službena obvestila pravčasno tajništvo zveze. Glasilo bodo prejemali vsi klubi brezplačno. Tudi sodniške sekcije morajo dostavljati pravočasno svoje službene objave tajništvu zveze.

ASK Primorje, smučarska sekcija. Smučarsko-gimnastične vaje za člane in članice se vrše vsak četrtek od 19—20.30 v telovadnici na učiteljski na Resljevi cesti (vhod na ženski strani). Prva vaja bo v četrtek 2. novembra. Vsakdo naj prinese s

seboj telovadne čevlje (ali copate) ter kratke sportne hlače. Novi člani in članice se sprejemajo istotam.

SK Grafika. Igralci Pipan, Sterle, Bežan, Trp.n. Stupica, Leo, Milan naj sigurno oddajo v društevne prostorih do drevi slike. Pipan naj prinese dve sliki.

Sonja Henie, svetovna prvakinja v umetnem drsanju, že nastopa. Ne sicer v tekmah, temveč v nastopih v Londonu ob priliki tekme v hokeju na ledu avstrijske reprezentance proti Grosvenor House Canadians. Razume se, da je bila od občinstva za svoja izvajanja navdušeno pozdravljena in da je morala ves program še enkrat ponoviti. Sonja je pač Sonja. Ni zastoj sedemkratna svetovna prvakinja, dvakratna olimpijska zmagovalka in trikratna evropska prvakinja!

Karl Schäfer.

svetovni prvak in največji umetnik na ledu, ki je odšel v Pariz, da se pripravi za borbo v prihodnji zim.

Najboljši češkoslovaški atleti so dosegli pri zaključnem mitingu naslednje uspehe: 100 m Hejduk 11.4, 200 m Novotny 23.5, kopje Slezacek 59.45 m, 1500 m Holek 4:16.8, skok v višino Beneš in Jandera 1.74 m, 5000 m Koscak 15:32.7, 400 m Knenic-ky 51.3, skok ob palici v višino Marko 3.47 m, disk Douda 44.54 m, 3000 m Koscak 9:19, 4x100 m Slavica-Praga 45 sek., krogla Douda 15.18 m, 800 m Roschicki 2:42, skok v daljavo Marko 6.76 m, 600 m zapreke Jandera 8.9 sek.

Beccali zmaguje naprej. Pri neki sportni prireditvi v Benetkah je zmagal na 1500 m s časom 3:58 pred svojim rojakom Capoferrijem (4:10) in Gordiniem. Ob isti priliki je zmagal Toetti sigurno na 200 m v času 22.7, na 400 m pa je bil prvi. Facelli s časom 51.8 sek. Tekmovanje je precej oviralo neudobno vreme.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski ogledi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Muzbodobne

Šofer
s kaveljico 20.000 Din - se sprejme. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12821. (b)

Kuharico
restavracijsko, samostojno, prvovrstno, sprejem. Nastop takoj. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 12875. (b)

Izurjene pletilje
sprejme »Lana«, tekstilna tovarna, Rimska cesta 2.

Objave

Dr. Justin Matej
ordinira zopet redno v St. Vidu nad Ljubljano dopoldne od 9 do 11, popoldne od 2 do 4.

Denar

Podjetje
ugledne stroke nudi dobro eksistenco dotični osebi, ki se udeleži kot družabnik z 20-30.000 D. Obširne ponudbe na upr. »Slov.« pod »Dobičkanosno« št. 12874. (d)

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje komfortno, kuhinja, kabin, predoba, pralnica in pritlikline oddam takoj ali 1. decembra. Tovar. niška 25, Moste. (c)

Oddasta se
velika soba in kabinet eni osebi. Naslov v upravi »Slovenca« 12865. (s)

Gospoda
sprejme na stanovanje v sredini mesta za 140 Din mesečno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12876. (s)

Sobo

opremljeno, oddam solidni gospodini. Ponikvar, Karlovska c. št. 3-L. (s)

Vnajem

ISČEJO:

Suho skladišče

v sredini mesta, lahko tudi vhod z dvorišča — iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Skladišče in cene« št. 12773. (m)

ODDAJO:

Lokal

Tyrševa 38, v pritličju hiše Zadrugne zveze, se odda s 1. novembrom. — Informacije pri Zadrugi zvezi, kjer je vložiti tudi ponudbo. (n)

Dve njivi

na ljubljanskem polju, blizu Sv. Križa, oddam v najem. Vprašati: Sv. Petra cesta 47. (n)

Posredstva

Hišo z vrtom

zelo poceni prodam. Breg-Ptuj — Plauc, Maribor. (p)

Trgovino

s prima odjemalci, dobro idočo, radi družinskih razmer prodam. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »40.000« št. 12783. (p)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg

Specialno izbire

modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Pšenično moko

najboljših mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Zimska jabolka

sortirana v zabojčkih, in sadna drevesa

za jesensko saditev, visoka in nizko debelna, dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg št. 3.

PERJE

poceni dobavlja E. Vajda, Čakovec. Vzorce pošlje brezplačno.

Krompir

lep, odbran zdrav, vsako količino po Din 60.— za 100 kg oddaja tvrdka

A. Volk

Ljubljana, Resljeva c. 24

Šivalni stroji

otroški vozički in kolesa najceneje pri Franc Saurig, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 36. Mehanična delavnica za popravila. Ceniki franko. (l)

Skobelni stroj

(Lichtenhobel), 500 mm, prodam za vsako sprejemljivo ceno. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »500 debelina« 12872. (l)

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Glasba

Klavirji

prvovrstni instrumenti - različnih vrst kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri

R. WARBINEK Ljubljana, Gregorčičeva 5 Dolgoletna garancija. — Prodaja na obroke tudi proti bančnim knjižicam. Strokovnjaška popravila in uglaševanje izvršujem točno in ceno. — Najcenejša izposojevalnica.

Damske plašče,

kostume, moške obleke, zimske suknje izdeluje po najnovejši modi in solidni ceni Jakob Smerajc, Tržaška cesta 5. (t)

Da ostanem mlada

Negujem ta tri mesta

Žene 50 let lahko dobe videz, kakor da stejejo samo 30 let, če se rešijo indiskretnih kožnih gub ter napravijo svojo kožo napeto na teh treh mestih. Profesor dunajske univerze dr. Stejskal je iznašel iznenadljiv produkt, imenovan Biocel, ki se pridobiva od mladih živali in ki vrača koži mladost. Ta produkt je v sestavi kreme

Tokalon, rožnate barve, ki hrani in pomlajuje uvelo in nagubano kožo. Ohlapne mišice lica se okrepijo in postanejo čvrste, s tem pa se pridobi diven, svež in mladosten videz. Krema Tokalon ne odreže niti v enem primeru. Uspeh je zajamčen, ali pa se denar vrne.

Tako zadovoljen

je vsak lastnik trgovskega ali obrtnega podjetja, ko prejme novo večje naročilo za blago in izdelke, ki jih je priporočal v domačem časopisu. Tudi Vi ste lahko deležni take zadovoljnosti, ako se pridno poslužujete reklame v »Slovenca«.

Sv. zakon-vrelec življenja

Vsa sodobna vprašanja o zakonu načelno pojasnjena. — Se dobi v knjigarnah in v prodajalni Ničman. — Din 20.—.

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopnarjeva ulica 2

opozarja

cenjeno občinstvo na ravnokar došle

novosti

devocijonalij, križev, kipov, nastavkov, kropivčkov na kamnu in lesu, rožnih vencev, svetinj

itd. v veliki izbiri do najfinejše kvalitete

Cene konkurenčne

Za obilen obisk se priporoča tvrdka

H. Ničman

Dijaki Novo! Mladeniči

Ni kmalo povesti, ki bi bila tako sodobna in tako fantovska kakor

Luč z gora

spisal Fr. Weiser D.J. poslovenil Jože Jagodic. Cena brošure Din 15.—, polplatno vezani Din 22.—

Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Izšla je Izšla je

in se dobiva

v Jugoslovanski knjigarni, Prodajalni Ničman, v vseh drugih knjigarnah in boljših trgovinah

Družinska Pratika za leto 1934

z zelo bogato vsebino in krasnimi slikami, ki so same vredne nabavne cene

Din 5.—

za izvod, po pošti 50 par več.

† V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat in stric, gospod

JOSIP CERAR

zvaničnik drž. železnice

danes, dne 30. t. m. ob 2 popoldne, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragoga pokojnika bo v četrtek, dne 2. novembra t. l. ob 10 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Moste, dne 30. oktobra 1933.

Globoko žalujoča soproga CERAR FRANČIŠKA in hčerki KRISTINA in FANIKA ter vse ostalo sorodstvo.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

20

»Voleje raztrgati, preden morem priti ponjo!« je rekel Sunduk s solzami v očeh. Komaj je izgovoril, se je začelo zategnjeno tuljenje, naši konji so odskočili, strigli z ušesi in napihovali nozdri. Sunduk jim je zaklical nekaj tatarskih besed, ki jih nisem razumela in ko veter so divjali naprej. Še enkrat sem se ozrla na ubogo Karlo. Še vedno je na treh nogah šepala za nami in splašeno rezgotala. Srce se mi je stisnilo. Tuljenje je postajalo vedno glasnejše. Karle nismo mogli več videti, toda vedeli smo, da so zdaj volkovi dotekli ubogo žival. Jokala sem, kot bi izgubila draga človeka.

Uro pozneje smo zagledali mestce. Svetlo in radostno je sijalo sonce, zlate kupole na cerkvah so blestele in se lesketale. Konji so divje zarežgotali od veselja in že smo drveli po ulicah mesteca. Mnogi spremljalci so nas prepoznali, se odkrivali in nam klicali: »O, v goste? K staremu očetu? Naj so Vam blagoslovljeni bližnji prazniki!«

Zenske so se vedri na ramah hodile po vodo k jezeru in so se nam nasmihale. Vse je bilo tako presrečno, tako domače in tako neskončno oddaljeno od groze, ki smo jo prestali pred eno uro. Ogromna hiša starega očeta stoji na velikem vrtu. Uvozna vrata so bila na stečaj odprta in pri hišnih vratih je že stala množica ljudi. Izmotali so nas iz kočuhov, nas obsuli z vprašanji in nas peljali v prijetne, tople zakurjene sobe, kjer je že bren samovar in kjer je bilo toliko dobrih reči, da je kar vid jemalo... Veselost, spokojnost in zadovoljstvo je prevzelo telo in dušo. Tu je še vse tako, kot je bilo pred dvajsetimi leti...

Moja stara mati je dala življenje dvaindvajsetim otrokom. Samo pol jih je ostalo živih, deset hčera in en sin. Vse hčere, razen ene so bile že poročene in so živele raztresene po vsej veliki Rusiji.

Toda vse so se točno zbrale v očetnji hiši z možmi, otroci in sorodniki, kadar se je približal visoki velikonočni praznik in praznik Kristusovega rojstva. Nikoli se ni manj kot petdeset oseb usedlo v teh slavnostnih dneh za dolgo mizo; in v sredi sta sedela kot očaka v stari biblični dobi stari oče in stara mati. Stari oče je prav poseben človek, kakršnih je malo. V katerokoli mesto se pelješ z njim, povsod bo najkasneje v četrte ure naletel na človeka, ki ga bo nagovoril z »ljubi prijatelj, ki ga je poznal ko je bil še tako majhen« in ki bi se staremu očetu na ljubo hududu usedel na roge, ker mu zaradi te ali one velike usluge dolguje hvaležnost »preko groba«.

Vse ga ljubi, ker zna »človeka čeniti«, kakor pravijo ljudje, ker zna z vsakim človekom, bodi reven ali bogat, ravnati enako prijazno in dostojno. »Ne sto rublje, sto prijatelj moraš imeti, je njegov najljubši pregovor. Njegova hiša je vedno vsakemu odprta. Zelo je bogat, pa nikogar ni, ki ne bi priznal, da se ima za svoje bogastvo zahvaliti edino svoji silni energiji.

Ko mu je oče umrl, je zapustil vse premoženje starejšemu bratu, po načelu, da se kapital ne sme nikoli deliti. Starejši brat je v nekaj letih vse zagospodaril, moj stari oče pa je dvajset let potem, ko je z nič začel, imel eno največjih strojnih tovarn v Rusiji. Vstaja redno ob štirih in dela točno petnajst ur na dan. Pri svojih podjetjih je imel tudi mnogo nesreče, vedno pa je zmaga njegova energija in delavnost. Delavci ga zelo ljubijo in zanje skrbijo kot oče. Žal je razmerje med delavci

in njegovim edinim sinom, mojim stricem mnogo slabše; to je starega očeta največji skrb, kajti od lanskega leta mu je moral prepustiti glavni del podjetja. Čuti se slabega in ve, da bo moral kmalu popolnoma spreči; saj ima že 81 let! Prav to pot smo z žalostjo opazili, da je zopet »močno popustil«. Po cele ure presedi v naslonjaču in se ukvarja s svojimi pravniki. Silno me je zabolelo, da se zdaj ta velikopotezni mož začneja zanimati za stvari, ki se prej zanje sploh ni brigal, ker so mu bile premalenkoste. Ko ga je danes Maša prosila za škatljo vžgalice, je rekel z jokavim glasom:

»Moj Bog, Maša, saj si šele včeraj vzela škatljo!«

»Ali, Nikolaj Mihajlovič, saj zakurim vsak dan enaindvajset peči in koliko svetilk!« je odgovorila sobarica.

»O Bog, o Bog!« je dejal nato in zmajeval s srebrno-sivo glavo. »Koliko blaga se potroši, brezobzirno potroši!«

Stara mati ni bila najboljša volje. Cvetel je ravno veliki beli kaktus, kar se zgodi zelo redko, in stara mati, ki je zelo praznovernna, je takrat vselej prepričana, da to pomeni nesrečo in smrt. Šla sem k stari materi v sobo in sem si ogledala belo cvetoči kaktus. Očarljiv pogled! Soba stare gospe je skoro ko kapela Velika ikona zavzema skoraj vso steno in več oljenk gori pred njo.

25. decembra 1916.

Božič. Od ranega jutra so prihajale cele trume dečkov in deklic, »slavit in hvalit Kristusa«. Z jasnimi glaski so prepevali staro pesem o treh kraljih iz Jutrova in so med nami vzbujali mnogo smeja, ker so namesto cerkvenoslovanskega »Volhve« peli »volky«, da se je glasilo: In volki so za zvezdo šli. Prihajali so pevci iz vseh cerkva in so peči slovesne božične himne. Potem jih je stari oče po-

vabil, naj »prigriznejo«. Ko so se krepko odkašljali in se zaradi lepšega malo branili, so izpili vsak čašo vodke in so posedli k božičnim mizam. Kaj je bilo vse na teh velikih, s snežnobelimi prti pogrnjenih mizah! Črni kavjar v zlatih čebričkih, jeseter, losos, in mnogo drugih zlatih ribjih vrst, prekajenih in kuhanih, razne vrste mariniranih gob, slaniki in provenčalski omaki, okusne ribje konzerve, pečena kuretnina, race in gosi, običajna božična gnat, pirogi iz maslenega testa — ni mogoče vsega našteti. In na drugi mizi vse polno sladkarij! Torte! Vsak družinski član je prinesel eno s seboj za starega očeta, pa ne navadne, ampak umetno izdelane.

Nekaj minut ni bilo čuti drugega, kot pridno zvekanje lačnih pevcev. Potem so se pa pričeli pogovarjati: o vremenu, kateri duhovnik je maševal, krajevne novice, poroke.

Tedaj so tudi že prišli prvi obiski, drugi sledijo, neprestano hodijo ven in noter. Tisti, ki so prišli okrog poldne, skoraj ne morejo več stati, toliko so si ga že »načestitali«, pa z vztrajnim prigovarjanjem se vedno še posreči pripraviti jih do tega, da še nekaj pokusijo in ga zvrnejo še kak kozareček. Zdi se, ko da bi vsa blaginja hiše zavisela od tega, da obiskovalce prisilijo čim več pojesti in popiti. Stara mati skrbí pred vsem za to, da nobeden ne meša običajnega reda jedil. Vsa iz sebe, če kdo po vseh teh prigrizkih zatrjuje, da ne more »zajtrkovati«, to je, da ne more zmagaati vročega piroga. Ko je pa pirog prišel na mizo, ko ga je stara mati razrezala in je nepopisno krasno zadišalo po njem, so pozabili, da so siti, in vsi so zopet jedli, kot bi se bili štirinajst dni postili. In to traja ves dan, ne da vstajemo mnoge tople obede, ki slede po zajtrku: kosilo, čaj, večerja, zopet čaj itd. do dveh ponoči.